

NIZOZEMSKÉ LISTY

OBČASNÍK

ČECHŮ

A

SLOVÁKŮ

V

HOLANDSKU

ROČNÍK DESÁTÝ

ČÍSLO 3

2003

V TOMTO ČÍSLE

L. van Dijk
P. van Dijk
B. Dvořáček
Z. Holub
D. v/d Horst
I. Janů
J. Konfršt
M. Korček
B. Krejčí
M. Straková
J. Šedivá
L. Weberová
M. Zvonář

KOLOFON

Spolek Čechů a Slováků v Nizozemí

Rijnstraat 27
1823 EA Alkmaar
Výbor:
Líba van Dijk-Lisová - předsedkyně
Rijnstraat 27, 1823 EA Alkmaar
tel. a fax: 072-5128141 - 06-51292021
e-mail: l.vandijk19@chello.n
Slávka Wolfs-Šindelárová - tajemnice
De Schans 14-23, 8231 KL Lelystad
tel: 0320-227050 - 06-12232791
e-mail: slavi_wolfs@hotmail.com
Julia Hemmen-Huber - pokladní
Eendrachtsplein 15, 3015 LA Rotterdam
tel.: 010-4362935 - 06-26386950
e-mail: julia.hemmen@planet.nl
Běd'á Šmoldasová - členka
Karveel 13-01, 8231 AT Lelystad
tel.: 0320-226811
e-mail: kucera49@zonnet.nl
Kamila Straatsburg-Šajmerová - členka
Platanenstraat 9, 1971 NH IJmuiden
tel.: 0255-512522
e-mail: kstraatsburg@hetnet.nl
Bankovní spojení
a předplatné Nizozemských Listů:
Stichting Tsjechen en Slowaken in Nederland
Eendrachtsplein 15
3015 LA Rotterdam
Postbanknr. 6 0 6 5 3 3 7

Redakční rada Nizozemských Listů

Zodpovědná redaktorka: Líba van Dijk-Lisová - viz
výše
Dáša van de Horst - České centrum
tel. a fax: 070-3561477
e-mail: cchagg@czech.cz
Externí členové:
Marta Straková
Adresa pro autorské příspěvky, dopisy a inzerce:
Nizozemské Listy
Rijnstraat 27, 1823 EA ALKMAAR
l.vandijk19chello.nl

CS Symposium

Věra Pokorný-Scheufler
Middelstestraat 11, 6004 BG Weert
tel. a fax: 0495-536375
e-mail: pokosch@planet.nl
www.cssymposium.net

Redakce nezodpovídá ani za obsah, ani za
gramatickou správnost podepsaných článků,
zaslané příspěvky nevrací a vyhrazuje si právo tyto
případně redakčně zkrátit, event. upravit. Otištěné
články nemusí být vždy shodné s názory redakce.
Složenky onzačte datem a prosíme čitelným jménem
a adresou.

Obsah :

- 03 - Úvodník -L.v.Dijk
- 04 - Zemřel Pavel Tigrid - L. v. Dijk
- 05 - Představujeme vám soudkyni I. Janů
- 06 - Význam mezinárodního trestního soudnictví pro život občanů - I. Janů
- 08 - Předstupová pomoc Holandského královstva Slovenskej republike - M. Korček
- 10 - Josef Braun - Fotografie - D. v.d. Horst
- 11 - Mirek Kabela jde do penze - M. Zvonař
- 12 - Nonstop čtení v Rotterdamské knihovně - M. Straková
- 14 - Jazykový kurz v Dobrušce - P. v. Dijk
- 15 - Básně - Z. Holub
- 16 - Česká republika vstupuje do EU - B. Dvořáček
- 18 - České centrum připravuje
- 19 - Novinky Českého centra
- 20 - Zajímavosti z kultury - D. v.d. Horst, J. Šedivá
- 23 - Povídání s Janem - J. Konfršt
- 24 - Tulipán - L. Weberová
- 26 - Anketa - L. v. Dijk
- 28 - Brambory nad zlato - B. Krejčí
- 29 - Rubrika

**Redakční uzávěrka pro
vanoční číslo je:**

15.listopadu 2003.

Vážení čtenáři,

Po letních prázdninách, ve kterých jsem neustále přemýšlela o činnosti Spolku, Nizozemských listech a budoucnosti těchto dvou záležitostí, jsem došla k názoru, že je nutné něco udělat. Již na Dni Nizozemských listů, konaném v červnu t.r. ve Wassenaaru, jsem se zmiňovala o tom, že příští rok vstoupí obě, nám blízké republiky (Česka i Slovenská) do Evropské unie a že tedy budeme muset změnit náplň/účel Spolku Čechů a Slováků v Nizozemí. V úvodníku letního čísla jsem Vás vyzývala k zamyšlení se nad změnami, o kterých se již několikrát mluvilo.

Mé letní zamyšlení nad Spolkem a občasníkem vykrystalizovalo ve dva nápady. Tím prvním je, že by se musela změnit právní forma Spolku. S novými statuty, s novými členy a s novým výborem. Členkou výboru Spolku jsem od samého počátku v roce 1989 a od roku 1993 jeho předsedkyní. Letos Nizozemské listy oslavují desáté výročí a jak si můžete spočítat oslavuje Spolek příští rok třetí lustrum, tedy o jedno lustrum více než občasník. Myslím si, že po tak dlouhé a docela, dá se říci, i úspěšné době působení by se mělo udělat shrnutí práce a zamyslet se nad novou činností a hlavně dát možnost jiným, možná mladým lidem (budou-li mít zájem) k vedení spolkové práce.

Jelikož vstup do Unie se nenávratně přibližuje, chtěla bych se zmínit o plánech, které jsme v létě s členkami výboru prohodily. Prvním plánem je, že se vzdávám spolu s členkami výboru, tajemnicí a pokladní, své funkce. S tím, že do června příštího roku můžeme pomáhat s převzetím materiálů a předávat informaci novému výboru. Tím, že se otevírá možnost vedení Spolku jiným, energickým lidem se uvolňuje i má práce v redakci Nizozemských listů.

Každoročně se pořádají dvě setkání. Jedno je určeno holandské společnosti, kdy ve spolupráci s holandskými organizacemi ožívujeme zájem o Českou a Slovenskou republiku. Druhé setkání se jmenuje Den Nizozemských listů, koná se většinou v červnu a toto setkání je zaměřeno na krajany zde žijící, kteří mají možnost se pobavit z přítomnosti umělce/umělců z Čech nebo Slovenska.

Tato dvě setkání bychom chtěly též příští rok organizovat. Bude-li zájem o převzetí spolkové práce, tak bychom pak oficiálně na Dni Nizozemských listů své funkce předaly.

Nedojde-li k tomu, že by se našli noví lidé, kteří by v této práci chtěli pokračovat, tak bychom na Dni Nizozemských listů chtěly s Vámi oslavit třetí lustrum existence Spolku a společně již zmíněnými členkami výboru svou práci ve Spolku a v redakci Listů ukončit, což je tím druhým výše zmíněným plánem.

Nejde mi o to ukončit práci Spolku nebo vydávání občasníku. Mně osobně se jedná o ukončení své práce v těchto dvou záležitostech. Ráda své zkušenosti předám. Mé rozhodnutí bylo podpořeno i výsledkem ankety, kterou provedl Mirek Kabelka. S výsledkem se seznámíte dále v Listech.

Jak vidíte vypadají Listy trochu jinak, je to tím, že se dodnes nenašel nikdo, kdo by se spontánně přihlásil o pomoc v redakci nebo kdo by reagoval na mou výzvu o pomoc. Přeji Vám hezké počtení.

Líba van Dijk

Zemřel Pavel Tigríd

Ve Francii zemřel ve věku nedožitých 86 let někdejší ministr kultury, významný český spisovatel a publicista Pavel Tigríd.

Tigríd, vlastním jménem Pavel Schonfeld, se narodil roku 1917 v Praze. Německá okupace jej přinutila přerušit studium na pražské Právnické fakultě UK a odejít do Velké Británie. Tam pracoval jako hlasatel československého vysílání společnosti BBC, později jako redaktor rozhlasového programu československé exilové vlády v Londýně. Po válce se vrátil do tehdejšího Československa, komunistický převrat v roce 1948 jej však odsoudil k emigraci podruhé. Tigríd odešel do tehdejšího západního Německa, kde pracoval jako programový ředitel československého vysílání rozhlasové stanice Svobodná Evropa. Po krátkém pobytu v Německu odjel do USA a natrvalo pak zakotvil ve Francii. Neodmyslitelnou etapou jeho života v exilu se stal kulturně-politický čtvrtletník Svědectví, který vydával 35 let. Od roku 1960, kdy s manželkou přesídlil do Paříže se postupně z redakce časopisu stalo v podstatě kulturní centrum české emigrace.

Po pádu komunismu se Tigríd stal blízkým spolupracovníkem tehdejšího prezidenta Václava Havla, i jako jeho poradce pro česko-německé otázky. V letech 1994 až 1996 obsadil ve vládě tehdejšího premiéra Václava Klause křeslo ministra kultury. Po odchodu z politiky žil střídavě ve Francii a v České republice. Pavel Tigríd byl nositelem řady vyznamenání. V roce 2000 obdržel německý Velký kříž s hvězdou řádu za zásluhy, nejdůležitější německé ocenění udělované spolkovým prezidentem. Získal jej zejména za zásluhy o porozumění mezi oběma národy a činnost v Koordinační radě česko-německého diskusního fóra.

Tigríd je označován za jednu z největších postav 20.století v českých kulturních dějinách. Je řazen mezi publicisty jako byl například Ferdinand Peroutka. Byl to jeden z posledních lidí té generace, která hrála pozitivní roli v boji proti totalitám různého druhu ať už nacistické nebo komunistické. Tigríd byl jedním z mála symbolů continuity s českou demokracií před druhou světovou válkou a velký patriot, který nastavoval české společnosti zrcadlo. Jeho životní zkušenost úzce souvisela s osudem jeho země.

Tigríd i přes svůj vysoký věk až do poslední chvíle žil velmi aktivně, vyjadřoval se k aktuálnímu politickému dění v České republice, přispíval do českých novin a nevyhýbal se společnosti.

Pavel Tigríd je pochován ve francouzském mestečku Hericy, kde se s ním rozloučilo v chrámě svatě Jenovefy na 250 hostů, mezi kterými byl i český exprezident Václav Havel.

Z tisku vybrala L. van Dijk

PŘEDSTAVUJEME VÁM

soudkyni Ivanu Janů

V rámci seriálu zajímaví krajané buď zde žijící nebo zde pracující, Vám představujeme paní Ivanu Janů. Na dalších stránkách se dozvíte o její zajímavé práci.

Narozena 14.3.1946, je vdaná a má jednu dceru. Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze ukončila v roce 1972. Doktorátu práv v oboru mezinárodního práva veřejného dosáhla v roce 1974.

V letech 1973-1983 pracovala ve Výzkumném ústavu vodohospodářském v oblasti vodohospodářské legislativy a legislativy týkající se životního prostředí. V letech 1983 až 1989 působila jako vedoucí právník u stavební organizace Instav-Praha.

Po politické změně v listopadu 1989 byla kooptována do tehdejší České národní rady, a následně kandidovala a byla zvolena ve dvojích parlamentních volbách.

Za trvání svého poslaneckého mandátu pracovala v ústavně právním výboru, mandátovém a imunitním výboru a od roku 1992 jako místopředsedkyně zahraničního výboru.. Od roku 1998 pracovala v Benacké komisi- právní sekci Rady Evropy.

V roce 1991 se zúčastnila na pozvání Kongresu Spojených států dvouměsíční stáže, zaměřené na demokratický a ústavní systém USA. V roce 1993 byla jmenována prezidentem Václavem Havlem soudkyní a místopředsedkyní Ústavního soudu ČR, je pověřena vedením zahraničních styků. V létě 1996 působila v USA (Low School Capital University-Ohio) jako přednášející, visiting professor, s tématickým zaměřením na probíhající transformaci ve Střední a Východní Evropě po pádu totalitárních režimů s důrazem na komparaci ústavních reforem.

V červnu 2001 byla zvolena Valným shromážděním OSN soudkyní ad litem Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii, poté co odpracovala osm let ze svého desetiletého mandátu soudce ústavního soudu. V současné době pracuje na svém druhém případě, jehož ukončení se předpokládá v březnu – dubnu 2004.

VÝZNAM MEZINÁRODNÍHO TRESTNÍHO SOUDNICTVÍ PRO ŽIVOT OBČANŮ IVANA JANŮ

Historie mezinárodního trestního soudnictví není dlouhá. Téměř každý, po malém zamyšlení uvede, že prvním v řadě byl Mezinárodní vojenský tribunál v Norimberku /dále jen Norimberský tribunál/, který působil po skončení II. Světové války. A soudil nacistické zločince. Po ukončení jeho činnosti nebylo dlouho nic, až v roce 1993 vznikl druhý Mezinárodní trestní tribunál pro souzení zločinů spáchaných v bývalé Jugoslávii /ICTY/ a o rok později 1994, byl zřízen Mezinárodní trestní tribunál pro zločiny spáchané ve Rwandě /ICTR/. Jako nejmladší v řadě, téměř ještě nemluvně, protože doposud nerozhodl ani jediný případ, vznikl v roce 2002 Mezinárodní trestní soud /ICC/, který rovněž sídlil v Den Haagu. Jeho soudci již byli zvoleni stejně jako jeho hlavní prokurátor. Tento soud je soudem se stálým mandátem na rozdíl od Tribunálu pro bývalou Jugoslávii, který je ad hoc soudem a skončil svoji činnost až odsoudil všechny závažné zločiny spáchané v jugoslávské válce, tak jak mu ukládá jeho mandát, kterým ho vybavila Rada bezpečnosti. Tribunál pro Rwandu je taktéž ad hoc soudem.

Já jsem před dvěma lety byla zvolena VS OSN soudkyní Tribunálu pro bývalou Jugoslávii a tak se zaměřím na vznik a činnost tohoto soudu. Nicméně, aby si čtenáři Nizozemských listů mohli vytvořit alespoň malé srovnání obou institucí uvedu i základní údaje týkající se Norimberského tribunálu. V době svého vzniku nebyl Norimberský tribunál mezinárodním soudem v pravém slova smyslu. Proč? Bylo to proto, že o jeho vzniku nerozhodlo celé mezinárodní společenství, ale pouze čtyři vítězné mocnosti. USA, Anglie, Francie, SSSR tento soud zřídily v listopadu 1945, na okupovaném území Německa, kde vykonávaly v poválečném období svrchovanou moc. Prokurátoři a soudci tohoto soudu byli rovněž jmenováni vítěznými mocnostmi, nikoliv mezinárodním společenstvím.

V průběhu zhruba jednoho roku stálo před tímto soudem 24 bývalých nacistických pohlavárů, obžalovaných z trestných činů proti míru, válečných trestných činů a trestných činů proti lidskosti, spáchaných v průběhu 10 let trvající nacistické diktatury. Všichni obžalovaní popírali svoji vinu. Za zmínku stojí, že tento soud mohl vykonávat svou jurisdikci neomezeně, to znamená, že mohl soudit obžalované i v jejich nepřítomnosti. Z 24 obžalovaných bylo odsouzeno 11 k trestu smrti, tři obžalovaní dostali doživotní trest, tři byli zproštěni obžaloby a zbytek byl odsouzen k trestům v trvání od 10ti do 20ti let.

Mezinárodní význam Norimberského tribunálu byl bezesporu posílen v prosinci 1946, kdy Valné shromáždění OSN jednomyslně přijalo rezoluci, kterou uznalo a potvrdilo právní principy podle kterých soud postupoval a které našly vyjádření v jeho rozhodovací činnosti. Dalo by se říci, že to byl vskutku tento krok, který učinil ze soudu čtyř mocností ex post soud mezinárodní, jak měl v názvu a jak byl ostatně širokou mezinárodní veřejností vnímán od svého založení.

Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii byl zřízen rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 827 v květnu 1993. Toto rozhodnutí exekutivního orgánu OSN bylo v pravdě inovativním krokem vpřed, a i když je tento postup čas od času podroben odborné diskusi, zda byl mandát Rady bezpečnosti dostačující ke zřízení tak důležité instituce je nutno tyto pochybnosti odmítnout. Otázka zda konstitutivním orgánem mělo být VS OSN, nebo mezinárodní diplomatická konference, kde by všechny státy měly možnost vyjádřit svůj názor a participovat na zřízení soudu, se jeví jako nepodstatná, připomeneme-li dvě skutečnosti. Za prvé kritickou humanitární situaci v bývalé Jugoslávii v roce 1993 a z toho plynoucí nutnost jednat co nejrychleji a za druhé, že je to právě Valné shromáždění OSN, které volí soudce a schvaluje rozpočet soudu. V praxi to znamená, že bez vůle mezinárodního společenství by soud nemohl ani započít svoji činnost, natož plně fungovat a soudit již desátý rok.

Od počátku existence Tribunálu pro bývalou Jugoslávii bylo veřejně obžalováno 118 osob, 48 osob je ve vazbě, 38 osob bylo odsouzeno v první instanci a 20 osob odsouzeno pravomocně /po podání odvolání/. Nejprísnejší trest, který soud může uložit je doživotní trest odnětí svobody. Soud nemůže jednat a soudit v nepřítomnosti obžalovaného a to ani když je obžalovaný prokazatelně na útěku nebo se skrývá.

Pravidla podle kterých soud postupuje jsou Statut soudu a Procesní pravidla upravující řízení před soudem. Statut je základní normou, kterou je soud bezpodmínečně vázán a která stanoví závazně věcnou, časovou a osobní působnost soudu.

Statutem byl soud vybaven Radou bezpečnosti a jen ta je oprávněna jej měnit. Soud má pravomoc soudit pachatele trestných činů, které jsou mezinárodními trestnými činy. Jedná se o závažné porušování Ženevských konvencí z roku 1949, válečné trestné činy, trestný čin genocidy a trestné činy proti lidskosti, kterých se pachatelé dopustili na území bývalé Jugoslávie od roku 1991. Soud aplikuje Mezinárodní zvykové humanitární právo, platné v době, kdy byla trestná činnost v bývalé Jugoslávii páchána a to proto, že zákon nesmí působit retroaktivně. Procesní pravidla jsou výsledkem práce soudců samotných a mohou být novelizována. Rozhodovací proces u soudu je dvouinstanční. V první instanci rozhodují senáty tvořené třemi soudci ve druhé instanci rozhoduje pět soudců. Rozhodnutí jsou přijímána většinou hlasů. Soudce, který nesouhlasí s rozhodnutím většiny, může k rozsudku či jeho odůvodnění připojit svoje odlišné písemné stanovisko. Protože, budova soudu /dříve pojišťovny/ má pouze tři jednací síně, soudí se ve dvou směnách - dopolední a odpolední. Celkem je takto možno soudit paralelně šest případů. Trest se vykonává ve státech, které se soudem uzavřely dohodu o výkonu trestu odsouzených. V současné době má tuto dohodu uzavřeno pouze osm států. ČR mezi nimi není. Mám-li hovořit o své práci, tak začnu tím, že v současné době pracuji na svém druhém případě. První případ, který bych označila za skutkově jednodušší, protože se jednalo o případ s jedním obžalovaným a přímo páchanou trestní činností. Tento případ byl ukončen po čtyřech měsících, odsuzujícím rozsudkem a dvacetiletým trestem. Celkem bylo vyslechnuto 64 svědků. Druhý případ je složitá kauza, s vysoce postaveným bývalým politikem a členem vlády. Případ začal v lednu 2002 původně se dvěma obžalovanými. Tím druhým byl armádní generál a šéf štábu Srbské republiky v Bosně a Hercegovině. Ten však po půl druhém roce trvání procesu zemřel. Případ bude ještě pokračovat odhadem do března 2004 s jedním obžalovaným. Předpokládá se, že bude vyslechnuto 240 svědků. V tomto druhém případě se nejedná o přímo páchané zločiny obžalovaným, jeho odpovědnost podle tvrzení obžaloby, spočívá v plánování toho, co druzí dole páchali. Jeho odpovědnost, patří do kategorie tzv. Command responsibility - odpovědnosti nadřízeného za činy podřízených, kdy je nutno prokázat nadevší pochybnost, že obžalovaný věděl nebo měl důvod vědět jaké zločiny jsou páčány a neučinil nic, aby tomu zabránil ani nepotrestal nebo nedal přímé pachatele potrestat. U soudu pracují soudci z celého světa. Při práci na prvním případě, jsem byla v senátě se soudkyní z Japonska a soudcem z Austrálie. Na druhém případě opět pracuji s kolegyní z Japonska a soudcem z Malty. Pracovními jazyky jsou angličtina, francouzština a srbochorvatština. Pokud jde o procesní pravidla jde o kombinaci Common Law systému s Civil Law, převládá první. Takže se dá říci, že soudci z Common Law mají výhodu. Každý z nás se však něčemu novému musí přizpůsobit. Je zajímavé jak mnohdy ve společných poradách dospíváme jinými úvahami ke stejným závěrům, a to je jedna z věcí, která dělá práci zajímavou. Cesta ke zřízení stálého Mezinárodního trestního soudu byla tak obtížná proto, že státy nebyly ochotny vzdát se části své svrchované pravomoci soudit a trestat své občany a „zejména své vysoce postavené občany“. Právě tyto užívají mnohdy získanou moc k tomu, aby si zajistili osobní beztrestnost. Občané těch zemí, které mají osobní zkušenosti s totalitními diktátorskými režimy vědí velmi dobře o čem je řeč. Princip komplementarity, na kterém pravomoc stáلهo soudu stojí znamená, že národní soud má přednost v souzení a trestání svých občanů. Teprve pokud tuto svoji pravomoc nemůže a nebo nechce uplatnit nastupuje pravomoc mezinárodního trestního soudu a to pouze ohledně těch trestných činů, jejichž výčet stanoví jeho Statut. Společným znakem výčtu je to, že jde o vysoce pro celé mezinárodní společenství, nebezpečné trestné činy. Již od Norimberka je společně všem mezinárodním trestním soudům, že z trestní odpovědnosti nejsou vyňaty, pokud se provinily zločiny proti mezinárodnímu humanitárnímu právu, ani ministři vlády, ani osoby ve funkci hlavy státu. Zřízení stálého Mezinárodního trestního soudu v roce 2002 by mělo být mementem všem mocným tohoto světa. Mělo by připomínat, že spravedlnost čeká institucionálně připravena s pohotovými prokurátory a soudci a bude soudit všechny případy, ve kterých národní soudy budou liknavě nebo nečinně přihlížet jak bezmocných obětí trestných činů přibývá. Závěrem bych chtěla říci, že mi je sympatické jak se Holandsko, jako malá evropská země umí prosazovat. Den Haag hostí nejen tři mezinárodní soudy /ICJ, ICTY, ICC/, ale i další mezinárodní organizace a instituce. Holandsko je příjemná země a Den Haag krásné rezidenční město. Jsem ráda, že mne sem osud na čas zavál a budu určitě na tuto dobu ráda vzpomínat.

Predvstupová pomoc Holandského kráľovstva Slovenskej republike v roku 2002

Manuel Korček

Dovoľte mi informovať Vás na základe materiálov vlády SR o podpore, ktorú Slovenskej republike poskytlo Holandské kráľovstvo v roku 2002. Holandská pomoc bola realizovaná na základe Memoranda o porozumení o Holandskom predvstupovom programe PSO a programoch MATRA na roky 2001 a 2002⁴. Pomoc bola charakteristická rozsiahlym spektrom nástrojov pomoci:

- MATRA - predvstupová pomoc;
- PSO – predvstupová pomoc;
- MATRA – KAP (kleine ambassade projekten);
- MATRA - klasické projekty;
- MATRA – ADEPT;
- MATRA – IMPACT;
- MATRA – PUA;
- MATRA - spolupráca medzi mestami;
- MATRA - spolupráca medzi politickými stranami

a širokou rôznorodosťou cieľových skupín a pružnými programovacími podmienkami, ktoré umožnili slovenským subjektom prihlasovať sa do programov v priebehu celého roka. Programy sa implementovali formou technickej asistencie, poradenského servisu, konzultačnej činnosti v oblasti budovania inštitúcií a inštitucionálnych sietí od vládnej úrovne až po regionálnu úroveň. Prostredníctvom seminárov, tréningov, porovnávacích, strategických analýz a hodnotiacich správ získali slovenské inštitúcie know-how od holandských partnerov.

Program MATRA a PSO

Programy MATRA a PSO v oblasti predvstupovej pomoci podporili vo všeobecnosti aproximáciu a implementáciu *acquis communautaire* na Slovensku, pričom program MATRA – predvstupová pomoc bol zameraný na humanitné sektory a program PSO – predvstupová pomoc sa sústredil na hospodárske sektory.

Cieľovo skupinou boli štátne inštitúcie a orgány územnej samosprávy, ktoré sú zapojené do realizácie príslušnej časti *acquis communautaire*. Program bol koordinovaný na Slovensku Úradom vlády SR a v Holandsku vládnu agentúrou SENTER. Trvanie jedného projektu bolo časovo ohraničené maximálne na 2 roky a finančne na približne 400 000 EUR.

V roku 2002 boli prioritné oblasti podpory v programe MATRA – predvstupová pomoc: regionálny rozvoj, reforma verejnej správy, verejný poriadok a polícia, boj proti korupcii, aproximácia legislatívy, vzdelávanie, spravodlivosť a vnútorné záležitosti, sociálna politika a pracovné podmienky, rozvoj a reforma bytovej politiky, ľudské práva a menšiny.

V roku 2002 boli prioritné oblasti podpory v programe PSO – predvstupová pomoc: životné prostredie, poľnohospodárstvo, doprava, financie, regionálny rozvoj, energetický sektor, všetky relevantné oblasti, v ktorých je možné zameranie na prijatie, implementáciu a posilnenie *acquis* alebo na fungovanie trhovej ekonomiky a schopnosti poradiť si s konkurenčným tlakom a trhovými silami v rámci Európskej únie.

Finančný objem tohto nástroja pomoci v roku 2002 predstavoval sumu 2 575 000 EUR a podporených bolo 7 projektov, pričom prijímateľmi pomoci boli Národný úrad práce, osem regionálnych samospráv na Slovensku, Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania, Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania, Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, Slovenská agentúra životného prostredia, Slovenská agentúra životného prostredia a Centrum pre chemické látky a prípravky.

MATRA – KAP (kleine ambassade projekten) boli objemovo menšie projekty s hranicou 25 000 EUR, určené predovšetkým pre mimovládne organizácie a orgány územnej samosprávy. Program bol koordinovaný priamo Veľvyslanectvom Holandského kráľovstva v Bratislave. V roku 2002 bolo schválených 21 projektov s celkovým finančným objemom 170 000 EUR.

Program MATRA – klasické projekty sa zameral tiež predovšetkým na podporu tretieho sektoru, pričom dĺžka trvania projektov mohla byť maximálne tri roky a celková finančná podpora až 700 000 EUR. V roku 2002 bolo sumou cca 280 000 EUR podporených 7 projektov medzi nimi napr. projekty na zlepšenie vzťahov medzi políciou a verejnosťou v SR, na podporu mimovládnych organizácií v oblasti bytovej politiky na Slovensku a na transformáciu integrovaného systému v psychiatrickej starostlivosti.

V rámci programu **MATRA – ADEPT** ponúkla agentúra Cross Bureau pracovníkom štátnej správy možnosť zúčastniť sa odborných 2-3 týždňových odborných seminárov v Holandsku na témy Verejné zdravie v Európskej únii, Sociálne veci a zamestnanecká politika, ISPA – životné prostredie, Ako pracuje „Brusel“, Komunikácia s verejnosťou a ISPA – infraštruktúra.

Program **MATRA - IMPACT** bol určený širokej odbornej verejnosti, štátnym inštitúciám, agentúram a ostatným subjektom, zapojeným do procesu pedvstupovej prípravy Slovenska do Európskej únie. V roku 2002 sa uskutočnilo niekoľko výmenných a odborných pobytov pre pracovníkov štátnej správy, ktoré boli koordinované Holandskou agentúrou pre spoluprácu vo vyššom vzdelávaní - NUFFIC.

Okrem vyššie uvedených programov sa začal na Slovensku v roku 2002 realizovať program krátkych odborných misií poradcov **MATRA – PUA** prostredníctvom nezávislej organizácie poradcov „Netherlands Managment Cooperation Programme“ (NMCP).

Slovenským ministerstvám bol ponúknutý zoznam viac ako 200 poradcov, špecializovaných odborníkov - bývalých zamestnancov štátnej správy Holandska, alebo inštitúcií Európskej komisie. Slovenské inštitúcie v roku 2002 predložili do organizácie NMCP 37 úspešných žiadostí, pričom štyri boli zrealizované v roku 2002 (Slovenské národné múzeum v Martine, Ministerstvo regionálneho rozvoja a výstavby SR, Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií).

Program MATRA - spolupráca medzi mestami krajín

V rámci programu MATRA podporovalo Holandské kráľovstvo priamu bilaterálnu spoluprácu medzi partnerskými mestami Slovenskej republiky a Holandského kráľovstva.

MATRA - spolupráca medzi politickými stranami

V rámci uvedenej bilaterálnej spolupráce sa uskutočnila spolupráca medzi politickými stranami oboch krajín.

V decembri 2002 podpísali veľvyslanec Holandského kráľovstva v SR L.L. Stokvis (v mene holandského ministerstva ekonomických vecí a ministerstva zahraničných vecí) a podpredseda vlády SR P. Csáky nové Memorandum o porozumení, na základe ktorého holandská vláda podporila v roku 2003 realizáciu 7 projektov.

Oznam o úmrtí

So zármutkom sme prijali správu, že posledný júnový deň tohto roku nás navždy opustil úspešný slovenský krajan profesor Leo Viktor Vladár narodený 8.10.1922 v Michalovej. Za jeho aktivity v prospech Slovenskej republiky mu bola 3.11.1997 na veľvyslanectve SR v Haagu udelená pamätná medaila Ministerstva zahraničných vecí SR.

Veľvyslanectvo SR v Haagu

JOSEF BRAUN – FOTOGRAFIE

V září se koná na utrechtské radnici výstava fotografií Josefa Brauna z let 1901 – 1910. Tyto fotografie patří do vlastnictví Etnografického ústavu Moravského zemského muzea v Brně. Jsou důležité nejen z etnografického hlediska, ale mají i nesporně vysokou uměleckou hodnotu.

Autor vystavených fotografií Josef Braun se narodil v roce 1855 v rodině obchodníka Salomona Brauna v Uherském Ostrohu na jihovýchodní Moravě. Dostalo se mu vzdělání na uherskohradištském německém gymnáziu a na vyšší odborné škole v rakouském Modlingu. Se svými bratry se stal spolumajitelem, správcem a zvelebitelem rodinného majetku – pivovaru v Jarošově u Uherského Hradiště. Vlastnil několik pivovarnických patentů, koupil si dokonce jeden z prvních automobilů, které po Uherském Hradišti jezdily, a pořídil si rovněž fotografickou kameru. Josef Braun také hodně cestoval – nejen po nejrůznějších lázeňských místech, ale byl dokonce i v Egyptě. Ve společenské vrstvě, ke které náležel, bylo samozřejmostí také sběratelství umění a mecenášství.

Zemřel jako ctihodný muž a člen místní židovské obce (ta čítala v r. 1900 šest set příslušníků z celkového počtu pěti a půl tisíce obyvatel) v roce 1929, pochován byl ve Vídni. Nepostihl ho strašný osud jako jeho dceru a další příbuzné, kteří zahynuli v různých koncentračních táborech.

Pokud vůbec existovaly, nezachovaly se žádné písemné památky – deníky či korespondence, které by přiblížily a osvětlily podněty vedoucí Josefa Brauna k fotografování. Josef Braun se fotografování věnoval necelých deset let, a to ještě nijak zvlášť intenzivně. Etnografický ústav získal složitou cestou a několikaletou korespondencí doslova kolem světa kontakty na přímé potomky Josefa Brauna. Ti dobře si v paměti vybavili jeho noblesní chování i impozantní postavu, o jeho fotografické zálibě sice věděli, ale nepřikládali jí žádný zvláštní význam.

Bylo to celkové kulturní milieu regionálního centra, které do značné míry ovlivnilo soukromé aktivity tohoto pivovarnického velkopodnikatele. Uherské Hradiště bylo na přelomu 19. a 20. století kulturním a ekonomickým regionálním centrem. Josef Braun jistě věděl o působení Josefa Klvani, ředitele uherskohradištského českého gymnázia a nestora českého národopisu, stýkal se s Františkem Kretzem, rozporuplným, ale vášnivým a charismatickým sběratelem lidových výšivek a keramiky.

Etnografický ústav Moravského zemského muzea v Brně má ve sbírkách celkem 170 skleněných negativů Josefa Brauna. Všechny vznikly v prvním desetiletí 20. století, v několika málo lokalitách v okolí Uherského Hradiště. Zachycují všední i sváteční život jejich obyvatel: děti při hrách na pastvě a u vody, dospělí při práci a na trhu, složité a v každé vesnici rozdílné úvazy ženských šátků, shromáždění vesnické komunity před nedělní mší, jedince ve chvílích hlubokého usebrání na hřbitově. Vzhledem k tehdejšímu technickým možnostem, věděli jeho objekty, že jsou fotografovány, přesto fotografie nepůsobí jako pózy, ale naopak zcela přirozeně. V popředí zájmu Josefa Brauna byl především lidový oděv. Snažil se zachytit oděv v jeho přirozeném prostředí, nevytržený ze souvislosti – tedy na místě a příležitosti, kdy a kde se nosil. Nenutil své „figuranty“, aby vytahovali z truhel věci odložené (byť třeba i vzácné).

Josef Braun fotografoval na skleněné deskové negativy o rozměrech 9 x 12 cm. Protože se nezachoval jediný autorský pozitiv Josefa Brauna, bylo nutné formát zvětšenin či jejich barevné tónování odvodit od soudobého běžného úzu.

Fotografie Josefa Brauna lze nahlížet jako dokument o lidové kultuře jednoho malého evropského regionu. K tomu poslouží přesná lokalizace a datování fotografií. Lze je však vnímat i jako obrazy, jejichž citová sdělnost již dalšího popisu nepotřebuje.

Podle materiálů Heleny Beránkové (Etnografický ústav) zpracovala Dáša van der Horst

Dr. Mirek Kabela jde do penze.

Spíše bychom měli říci: Mirek Kabela skončil svoji funkci jak psychiatr v Elisabeth Gasthuis v Haarlemu. Protože jak Mirka známe do penze, tak to tedy ne. Hned začne něco jiného. Sešli jsme se v Amfiteatru Kennmer ziekenhuis lokatie Elisabeth ziekenhuis v Haarlemu 15 května 2003.

Mirek je správný český a slovenský vlastenec. Zním ho z University v Leidenu, kde jsme oba spolu působili a mezi obědem chodili na procházky. Zajímal se o každého krajanu a snažil se každému pomoci jak jen to bylo možné. V době, kdy jsme nemohli do Česka jezdit stačilo, že jsme se jako krajané sešli společně a popovídali si. Mirek je zakladatelem krajanského spolku a jako psychiatr se velice zasloužil o zdraví našich krajanů, ale nejen jich. Léčil i řadu cizinců žijících v Holandsku, kteří měli problémy s tím se tady přizpůsobit.

Jako psychiatr se věnoval i mnoha jiným zájmům, viz jeho přednášky pro nás o architektuře.

Přednášel jako Profesor na Universitě v Olomouci.

V plném sále v nemocnici v Haarlemu byli mimo jiné i mladí členové staré gardy jako Dr. Hrouda, Prof. Ponec a níže podepsaní.

Význam Mirka potvrdila i účast Velvyslance České a Slovenské republiky, od nichž dostal vyznamenání za svou činnost.

Z projevu Mirkových spolupracovníků se ukázalo, že ho měli velice rádi a vážili si jeho práce. Dík patřil také Mirkově manželce Pillar.

Přejeme Mirkovi další krásná léta plná aktivity a těšíme se na jeho přednášky.

Mila Zvonař s manželkou.

Výbor Spolku Čechů a Slováků dodatečně gratuluje Mirkovi Kabelovi k jeho 65. narozeninám, přeje mu mnoho energie a zdraví v dalších letech jeho různorodé činnosti a zároveň se omlouvá za absenci na výše uvedené slavnosti.

Mirku mnoho úspěchů a díky za všechno, cos pro krajany, Spolek, Nizozemské listy, ale i soukromé osoby kdy udělal.

Líba van Dijk

oznámení

InternetPoradna je občanské sdružení založené v roce 2001, které na svých webových stránkách s celorepublikovou působností poskytuje bezplatné poradenství přes internet www.internetporadna.cz

InternetPoradna je v současnosti začleněna do tématických oblastí: tělesné, zrakové, sluchové, mentální postižení, psychologické poradenství drogy a závislost nezisková sféra.

Úplně novou službou je Internetová podoba linky důvěry

Mgr. Irena Smékalová, vedoucí projektu InternetPoradna.cz

Lafayettova 9, Olomouc 77200

Tel. 585223967

NONSTOP ČTENÍ V ROTTERDAMSKÉ KNIHOVNE ROZHOVOR S ŘEDITelem KNIHOVNY FRANSEM MEIJEREM

Nizozemské listy č. 2/2003 uveřejnily krátkou zprávu o průběhu 6. ročníku literárního maratonu Nonstop čtení již tradičně pořádaného Jazzovou sekcí ve spolupráci se Správou českých center. Literární maraton, v němž se za čtecím pultíkem střídají politici, herci, literáti i zcela neznámí milovníci literatury, si za uplynulých pět ročníků získal velkou popularitu v Česku i zahraničí. Připomeňme si jen velmi stručně pár faktů z jeho historie. První ročník v roce 1998 byl věnován Lawrenci Ferlinghettimu, další pak Alexandru Solženicynovi a Josefu Škvoreckému. Čtvrtý ročník oslavoval založení Jazzové sekce a poprvé překročil hranice České republiky. Pátý jubilejní ročník byl výjimečný jak svou délkou, četlo se nepřetržitě téměř 200 hodin, tak i počtem čtenářů dosahujícím úctyhodného čísla 800 účastníků. Čtenářská štafeta tehdy proběhla všemi českými centry v zahraničí a její unikátnost byla znásobena on-line přenosem po internetu po celou dobu trvání akce.

Měla jsem už loni příležitost zúčastnit se jako čtenář 5. ročníku Nonstop čtení v Nizozemsku a to v Městské knihovně v Utrechtu. Byla to pro mne velmi příjemná událost, protože mi jednak připomněla moji knihovnickou profesi a s ní spojené četné čtenářské besedy a předčítání a jednak mi dala možnost setkat se se zajímavými lidmi z holandského kulturního a literárního světa. A není tedy divu, že když jsem letos opět dostala od Českého centra v Den Haagu nabídku zúčastnit se 6. ročníku Nonstop čtení, ráda jsem ji přijala. Letošní 6. ročník se konal 27. května 2003 v pěkném prostředí divadla Městské knihovny v Rotterdamu. Tady jsem také požádala ředitele této knihovny pana Franse Meijera, aby se se mnou rozdělil o zkušenosti pořádající knihovny a osobní dojmy z celé události.

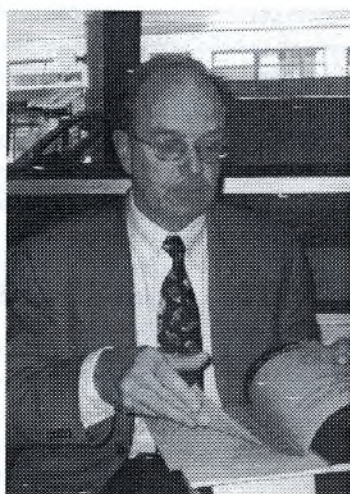
1. Pane Meijere, pořádá Městská knihovna v Rotterdamu maraton Nonstop čtení poprvé? Co to znamená pro vaši knihovnu a jakým způsobem přispívá knihovna k úspěchu této události?

F.M.: Pokud vím, pořádáme Nonstop čtení poprvé a podstatné je, že můžeme pro tento účel poskytnout zařízení divadla naší knihovny. Abyste mi rozuměla, divadlo v knihovně je na první pohled možná její poněkud neobvyklá část, ale já věřím, že mít divadlo je pro knihovnu velice důležité, protože vám to umožňuje uskutečnit v něm takové události jako je Nonstop čtení. A tento maraton čtení je jen jedna z mnoha akcí, které se v této knihovně konají. Kdybyste se podívala do našeho programu, viděla byste, že zde máme v průběhu celého roku mnoho představení, a to v neděli odpoledne, v sobotu večer a ve středu ráno. Věřím, že se v tomto divadle koná více než 150 představení ročně. Takže knihovna je dle našeho názoru nejen zařízením pro půjčování knih, ale stále více i kulturní centrum pro řekněme všechny obyvatele Rotterdamu a jeho okolí. A právě to je důležité, že české Nonstop čtení je velmi významné jak pro nás pro knihovnu, tak i pro obyvatelstvo regionu.

2. Pane Mejjere, Vy budete dnes take číst v Nonstop maratonu zde v tomto divadle. Jakou knihu jste si pro tuto příležitost vybral a proč?

F.M.: To, co chci číst pro maraton Nonstop čtení je něco, co se týká mé vlastní zkušenosti s českou literaturou,. Souvisí to s mými osobními zážitky a setkáním s básnířkou a překladatelkou Janou Beranovou, protože já jsem přišel do Rotterdamu před 28 lety a bydlel jsem v ulici, kde bydlela take Jana Beranová, o dva domy dále. A potkali jsme se, protože jsme učili jeden druhého čtení. Od té doby se známe, pomáhal jsem jí s jejím prvním překladem knihy Milana Kundery *“Život je jinde”* (*“Het leven is elders”*) a tady mám první výtisk v holandštině. Je to kniha, kterou jsem jí pomáhal přeložit do holandštiny a protože neumím česky, což jistě chápete, tak jsem mohl číst jenom holandský překlad. A to je důvod, proč jsem na tuto knížku velice hrdý, Tento výtisk je pro mne, tady v dodatku je... Fransovi s díky, Jana Beranová, květen 1980..., to je před 23 lety. Vzpomínám si, že tehdy také vydala paperback s vlastním překladem českých básníků, o kterých jsem nikdy předtím neslyšel, ale od té doby vím něco o Holubovi, Kunderovi, Holanovi a Skácelovi a take o Seifertovi. Je to velice zajímavé, protože jsem jí pomáhal také trochu s touto knížkou. Mám tady i její knihu o 21. srpnu 1968 v Praze, o ruské invazi. Nedávno mi řekla, že ji dokončila mojí zásluhou. Trošku jsem to už zapomněl, měla připraveny všechny básně a všechny fotografie, ale v té době jí zemřela matka a ona neměla náladu tu knížku dokončit. Řekla mi, že já jsem ji dotlačil k tomu, aby tu knížku dokončila. Takže byla hotová právě včas. Pamatuji si, že to byl ministr van der Stoel, známý nizozemský ministr, v té době ministr zahraničí, k němuž zašla a on napsal předmuvu k této knížce speciálně pro ni. Mám o sobě ještě více příběhů a chci číst jednu nebo dvě Holubovy eseje, protože jsou o básních a já mám velmi rád básně. To je k mému výběru.

Ptala se MARTA STRAKOVÁ

Jazykový kurz v Dobrušce

Dobrý den, jmenuji se Petr van Dijk.
Jsem z Holandska, napůl Čech.
Je mi 18 let, jsem ještě student, dělám gymnasium v Holandsku.
Rád jezdím do Čech, je to nádherná zem.
Doufám že jednou dostanu tu možnost studovat v Čechách a kdo ví co víc.

V měsíci červenci jsem se zúčastnil kurzu češtiny v Dobrušce.
Já vám teď o tom něco povím, nemůžu popsat všechno krásného co jsem tam zažil.
To by tendle díl Nizozemského listu byl moc dlouhý.

Jazykový kurz začal 31. července 2003. Vím ještě ty moje pocity, nevěděl jsem co mě očekává.
Moje rodiče mě odvezli do té školy. Dorazili jsme tam kolem 16:00.
Byl jsem první krajan který se tam objevil.
Hnedka jsem byl zvědavý jak vypadá můj pokoj a s kým tam budu.

Pokoje vypadaly hezky, nebyly obrovský, ale každé měl svoje místo.
V půl páté dorazil můj první spolubydlící, byl to Martin Fogl z Kanady.
Ani ne moc později přijel i druhý spolužák, i spolubydlící z Finska, jmenoval se Arto Vaverka.
Poslední spolubydlící dorazil až příští den, z Chorvatska, Eugen Hruška.
Hnedka jak jsme se potkali jsme se nějak zkamarádili.
Měl jsem strach že tam budou jenom staré lidi. Moje spolubydlící byli jen o rok starší než já.

Tak jak jsme se trochu seznámili, jsme si šli pokecat. A kde lépe než v hospodě.
V 18:00 hodin jsme měli představení všech lidí, které se tam přišli učit česky.
Bylo to dojmavé, lidi ze všech kontinentů tam byli, jenom Austrálie chyběla.

Netrvalo to dlouho než každý se seznámil. Nikdy jsem ještě neviděl tolik lidí z tolika různých států v míru blízko u sebe.

Už hnedka na ten první den ty lidi te dají do skupiny.
K-1 pro začátečníky, až do K-6 pro už trochu pokročilí lidi.
V totálu se učí takových 90 hodin.
Hodina začíná po snídani v 8 :00.

Já jsem byl v K-6, tam jsme se učili vyjmenované slova, slovesa a tak dál.
Po vyučování, které skončilo občas až kolem půl čtvrté, jsme měli osobní volno.
Jenom občas se jelo i po vyučování na výlety.

Ale když to tak bylo že se někam jelo tak vyučovací hodiny skončili dříve.
Ve víkendech to bylo obvyklý že se někam jelo.
Jelo se na různý zámky, hrady, kláštery, lázně a tak dále.

Také jsme se setkali se senátorem, se spisovatelem Josefem Lukáškem.
A je jasné že jsme byli i v Praze.

Když nejste moc zvědaví na kostely a tak, nemusíte se bát.
Dostali jsme i tu zvláštní šansi si prohlídnout Autofabiku Škoda v Kvasinách a ještě hodně jiných zajímavých věcí.
Byl to pro mě krásný a specialní zážitek, moc se mi po Dobrušce stýská.

Bohužel to byl jen malý mesíc.
Dekuji České republice, Ministerstvu zahraničí a Karlově univerzitě za překrásný pobyt, na který budu celý život vzpomínat.

Básně

Zdeněk Holub se narodil 06.06.1933 v Praze, ale prakticky celý svůj život strávil v Plzni, kam se přestěhoval ve svých 16ti letech. Pracoval až do důchodu jako úředník (nákupčí) v Keramických závodech v Horní Bříze (výroba dlaždic). Je to středoškolsky vzdělaný člověk, kdysi by rád studoval na filozofické fakultě, ale nebylo mu tu tehdejším režimem dopřáno. Celý život inklinoval k malířství, básním a próze (také sám maluje). Stal se amatérským básníkem a malířem.

Svůj vztah ke Karlovým Varům si vytvořil převážně proto, že jeho manželka žila v Karlových Varech. (později se za ním přestěhovala do Plzně). Pravidelně navštěvovali její rodinu, ale jezdili tam také do lázní. Nespočetnými hodinami strávenými v okolních lesích Karlových Varů, procházkami po lázeňské zóně a návštěvami galerií a koncertů se vytvořila silná citová vazba k tomuto malebnému městu. Svou manželku pochoval nedávno na místním hřbitově.

(Eva Sandtnerová)

PSALMI

- Už nechodíme ve dvou podél plotů
a kolem zahrad karlovarských vil,
však vrabci znají stále tutéž notu,
tu, co nás vedla vzhůru od potoků
a luk až sem. Pro nejkrásnější z chvil...

Už nechodíme ve dvou kolonádou
a kolem svatyně s kupolí z lesklé mědi,
však jiné páry stále proudí promenádou,
či sedí u stolečků s horkou čokoládou,
drží se za ruce a do očí si hledí...

Už nechodíme ve dvou horkými prameny
hojit stesk z loučení a přemáhat svůj splín;
marně se ohlížím za svými rameny,
tu v stínu kaštanů mlčí i kameny
a za mnou nejdeš ty, za mnou jde jen můj stín...
- Chodit sám karlovarskou kolonádou
to je být slepcem v té největší galerii.

Chodit sám karlovarskou kolonádou
to je mít smutek který ničím nezakryji.

Chodit sám karlovarskou kolonádou
to je možné jenom z marné pýchy.

Chodit sám karlovarskou kolonádou
to je být navždy už jen lichý.

Chodit sám karlovarskou kolonádou
je být svíci z které zbývá už jen plamen.

Chodit sám karlovarskou kolonádou
to je proměnit se ve vřídlní kámen.

Zdeněk Holub

ČESKÁ REPUBLIKA VSTUPUJE DO EU. MŮŽEME JIM RADIT?

B.Dvořáček

V červnu t.r. plebiscit v České republice dal souhlas k jejímu vstupu do Evropského společenství. Mělo by k tomu dojít v příštím roce. Krajanské spolky v zahraničí i krajané sami, zejména v Holandsku, kteří zde žijí desítky let, mohli by i měli by přispět radami k hladkému průběhu vstupu i toho, co bude po začlenění následovat. Pokud doma podobné rady budou ochotni vyslechnout a případně je vůbec využít. Dospělému se těžko radí.....

Pravým kamenem úrazu bude jednotná mena, euro. Ale o jejím zavedení se uvažuje až za 6-7 let. I tak to bude tvrdý oříšek k rozlousknutí, při dnešním zvyklém poměru 1:30. Za 2-3 eura v Německu dostanete sotva párek s houskou. V Česku slušný oběd i s půllitrem piva. O penzích důchodců nemluve, ani minimální průměrný plat, uvážený přibližně částkou 15.000 Kč měsíčně, by za dnešního směnného kurzu nebyl myslitelný. Ale jsou i jiná opatření, která nastanou ihned po vstupu a která mohou mít závažné důsledky do budoucna. Jde o uvolnění migrace. Dnešní členské státy EU, zejména Německo, se bojí přívalu levných pracovních sil z nově přijatých států a chtějí tuto migraci na určitou dobu omezit. Uvážíme-li dnešní hospodářskou krizi ve státech Evropské unie a zejména v Německu, které dodnes nevyřešilo hospodářsky připojení NDR, je to obava dosti zbytečná. A čeští zedníci pracují v Německu (na černo?) již drahnou dobu, zatím, co v Česku staví Ukrajinci. Ale je obava, že uvolněná migrace umožní přesun obyvatel opačným směrem, tj. Z Německa do České republiky. Prozíravé rozhodnutí mírové konference v Postupimi uložilo osvobozenému Československu, aby odsunulo do Německa Němce, kteří se aktivně podíleli na odtržení pohraničí a jeho připojení k Německé říši. Politické zapojení obyvatel německé národnosti do akcí fašistického Německa vedlo k rozbití demokratického Československa, byla to v rozhodující většině pátá kolona, jak ji označil bývalý premiér Zeman. Ponecháme-li stranou uplatnění německých rasových zákonů i vůči občanům německé národnosti, avšak židovského náboženství v obsazeném pohraničí (rok 1938!), pak došlo k vyhnání českého obyvatelstva z této oblasti nikoliv německými okupanty a z titulu Mnichovské dohody, ale ze zvláště tamních obyvatel německé národnosti. O nahrzení hmotných škod, způsobených vyhnáním i Československému státu, nebylo nikdy uvažováno. Nikdy nebyly zdůrazněny důsledky nekompromisního poněmčení občanů české národnosti ve smíšených manželstvích i jejich dětí, kteří museli zůstat z existenčních důvodů. Asi 7 procent odsunutých Němců do Bavorska se sdružilo v tzv. Sudetoněmeckém landsmanšaftu, který každoročně pořádá sjezd, na kterém se zdůrazňují nároky na odškodnění odsunutých. Jde v podstatě o zásadní změnu výsledků a důsledků minulé války, změnu Postupimské mírové dohody. T.j. náhradu hmotných ztrát při a po odsunu, spolu s nárokem na návrat do své původní pravlasti. Němci ve svém pojetí národnosti i vlasti se ve velké většině zásadně liší od ostatních evropských národů. Když emigrují ze své původní vlasti, velmi obtížně se integrují v novém prostředí, t.j. přijímají zvyky a řeč národa, který na tomto území bydlí (snad s výjimkou USA). Ponechávají si přesvědčení své německé národní příslušnosti a po letech prohlašují, že nová území, na která se přistěhovali, jsou jejich pradávnou vlastí a původní obyvatelé přistěhovalci. Nehoráznost takového tvrzení pro oblast Českého království dokázal již před rokem 1938 historik J. Pekař a byl o tom přesvědčen i prezident T.G.Masaryk od počátku ustavení Československé republiky. Bismarck sjednotil rozdrobené německé státečky expansivní válkou proti Francii, kterou vyhrál a náhodou (?) si присvojil Alsasko-Lotrinsko. Nová válka s cílem rozšířit německá území skončila porážkou a rozpadem mnohonárodnostní říše, ovládané německou Vídní. Další útok, který mnohý z nás, starých, ještě na vlastní kůži zažil, byl veden na východ s cílem získat nová území i s otroky pro pohodlí německé nadržasy. Začátek války bývá spojován s útokem na Polsko, ale anexe Rakouska a především odtržení československého pohraničí a rozbití Československa je třeba považovat za válečné činy. Konečně, Henlein i Heydrich se netajili, že celé území Čech a Moravy je pradávnou německou vlastí a že veškeré české obyvatelstvo musí být z tohoto území vymýceno. Těch sedm procent odsunutých a sdružených v Landsmanšaftu je morálně a politicky podporováno v Bavorsku jeho ministerským předsedou Stroiblem, jehož manželka je z rodiny odsunutých z Chebu. Stroibel využívá podporu Landsmanšaftu pro upevnění své politické pozice při volbách v Bavorsku (CDU). Zástupci celoněmecké vlády (většinou sám ministr Schili) při úvodu zasedání Landsmanšaftu zahajují připomínkou, že Němci jsou svým odsunem sami vini vyvoláváním expanzivní války. Musí proto nést vypískání přítomnými. Ale i celoněmecká vláda trvale landsmanšafty finančně sponzoruje a tím přispívá k jejich existenci. Nejasný postoj ke své vlastní vině dokazují i vzpomínkové reportáže na minulou válku, vysílané pravidelně německou televizí. Uvádějí se hrdinné činy německých vojáků a jejich čestná vojákost kupř.

Na východní frontě, aniž by padla poznámka, proč tam byli, zabíjeli a pálili.

Aby bránili svou ohroženou vlast tisíce kilometrů vzdálenou? Nebo jsou oslavovány hrdinné činy ponorkového loďstva, kterté potápělo stovky nákladních lodí i s posádkami. Pro koho a proč? Tím se v Německu veřejně objevují hlasy, Češi své ztráty za Protektorátu přehánějí a že jsou směšné v přirovnání se ztrátami německých vojáků na válečných polích. Tito novodobí kritici zamlčují, proč a pro koho padli němečtí vojáci a proč umírali a trpěli čeští vlastenci. Proč hořela Praha po pátém květnu 1945, když v Holandsku slavili konec války? Nejtragičtější na tom všem je, že mnozí čeští politici ve funkci volených zástupců, jsou ochotni vyslyšet překládané požadavky sudetoněmeckých landsmanšaftů a nabízejí jim případně jejich splnění. Vycházejí z dnešních humanitárních zásad, aniž by vzali v úvahu situaci, jaká byla před 50 – 60 lety. Jsou ochotni vzít na sebe vinu za odsun, aniž by uvážili vinu druhé strany. I vývalý prezident V. Havel byl přesvědčen, že vyslovením omluvy za odsun utiší nároky sudetoněmeckých landsmanšaftů, avšak opak byl skutečností. Bavorské CDU se podařilo dát zvolit do Evropského parlamentu pana Posselta, který je synem rodiny odsunutých. Účastní se aktivně jednání Sudetoněmeckého landsmanšaftu a přednáší jeho požadavky v Evropském parlamentu. Hlasoval proti přijetí České republiky do Evropského společenství, dokud nesplní požadavky landsmanšaftu. Ale postupně taktiky změnil. Připravuje se, že přijetím České republiky do Evropského společenství a s uvolněním migrace budou odsunuté Němci moci obejít ustanovení Postupimské mírové konference a zpět se zakupovati v českém pohraničí. Uvážíme-li dříve zmíněný směnný kurs 1:30, bude to možné za směšné Euro-částky. A v českém tisku již proskočily zprávy, že jsou v pohraničí čeští majitelé, kteří očekávají uvolnění migrace a těší se, že své majetky takto prodají. Vlastní kabát za pět grošů. Přitom pan poslanec Posselt nelenil a založil v Praze v červnu t.r. kancelář v Tomášské ulici, která má zřejmě propagovat sudetoněmecké zájmy. Sám ji nazval „velvyslanectvím“ sudetských Němců. Zřízení kanceláře bylo uvítáno několika českými parlamentními funkcionáři, jako panem Marešem a Rumlem, kteří zdůrazňují tím úctu k instituci Evropského parlamentu. Kdo z nás zažil volby do Evropského parlamentu a výběr kandidátů, sotva, v dnešních dnech, může takovou úctu chápat. I vysocí katoličtí duchovní se staví příznivě k požadavkům landsmanšaftu. Organizace politických vězňů a postižených z doby protektorátu protestovaly u ministerstva vnitra i pražského magistrátu, avšak bezvysledně. Kancelář byla zřízena na soukromém základe bez udání, že by se chtěla zabývat politickou činností a tak nepodléhá povolení politických úřadů. Co bude tedy obsahem její činnosti? Mezitím, již před dvěma roky, registrovalo ministerstvo vnitra v Brně nové brněnské německé jazykové a kulturní sdružení, které je de facto agenturou BRUNY, jednoho z nejagilnějších oddílů Sudetoněmeckého landsmanšaftu v Rakousku (Vídni) a Stuttgartu. Oba „trojské koně“ vnikli do České republiky dosti nenápadně a mohou vypustit své bojovníky v okamžiku, kdy Česká republika vstoupí do EU. Protesty odborových organizací jsou hojné a denně, avšak jsou publikovány ve čtrnáctideníku Národní osvobození, které v novinovém stánku nedostanete a chcete-li je, musíte si je předplatit. Zřejmě se do ruky odpovědných politiků nedostanou. A český nejčtenější tisk, DNES a Lidové noviny, jsou majetkem německých tiskových koncernů a podobný protest by neotiskly, musí zpívat píseň svých chlebedárců. Jedinými novinami v českých rukách je PRÁVO, ale to svým názvem mnohého odrazuje. I státoprávní televize raději v politických otázkách si pozve politologa B. Doležala, pracovníka Karlovy univerzity, který už před lety navrhoval, aby byla uspořádána sbírka na odškodnění odsunutých Němců tak, jako se sbíralo na postavení Národního divadla. Tento trend v českém politickém životě, kterému podléhají masově mladí, kteří o válce a protektorátu vědí jen z kusých poznámek rodičů a nemají vhodné dějepisné knihy, může do budoucna vážně ohrozit život v republice, začleněné do Evropského společenství. Není tu úmyslem vyvolávat protiněmeckou náladu. České státy v dějinách těžily ze styku se sousedními německými státy v oblasti kultury i techniky. Avšak se hroutilo ve chvíli, kdy Němci vyrukovali se svými imperialistickými snahami. Už Havlíček vyslovil kritiku „pan Šušelka píše, z tej německej říše“. Jde o to, zda bude evropské Německo, nebo německá Evropa. Budoucnost je v tom prvním. Jde o to, aby Česká republika si udržela v Evropském společenství sebevědomé postavení, jaké dovedou zaujmouti Poláci. I když min. Předseda Stroibel se na slezském landsmanšaftu snažil získat Poláky, usídlené z úrovně Ostravy k Rumburku s tím, že litoval vyhnané Němce, protože byli vyhnáni z území, přičleněného po válce k Ukrajině. Vezmou si naši politici z Poláků příklad?

TSJECHISCH CENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

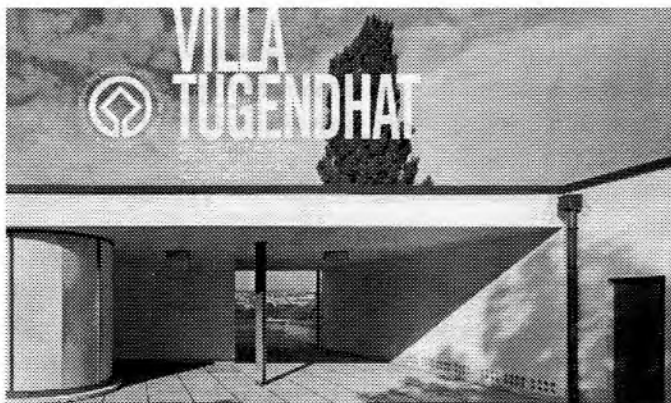
ČESKÉ CENRUM PŘIPRAVUJE

FILM: Kinematograf bratří Čadíků již několik let putuje po České republice a od loňska i po Evropě a přímo pod širým nebem promítá české filmy. Letošní turné po západní Evropě zakončí v nizozemském Groningenu. Ve dnech 12. – 18. září bude možné každý večer ve 20.00 na groningenském Ossenmarkt shlédnout filmy: Indiánské léto, Kytice, Lepší byt' bohatý a zdravý ako chudobný a chorý, Nejasná zpráva o konci světa, Rebelové, Spiklenci slasti a Šeptej. Promítání je zdarma!

HUDBA: kteří mají rádi lidovou 20. září vystoupí v Naardenu v muzeu J. A. Komenského dudák a zpěvačka z jižních Čech. Všichni, hudbu, jsou srdečně zváni!

ARCHITEKTURA: V září bude k vidění na radnici v Utrechtu a v říjnu na fakultě architektury TU Delft výstava pojednávající o významné kulturní památce - brněnské vile Tugendhat. Tato národní kulturní památka byla jako jedna z mála děl moderní architektury zapsána do Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

LITERATURA: Dr. Čermák, význačný český germanista a znalec F. Kafky bude přednášet (v němčině) o životě a díle tohoto německy píšícího Pražana. Přednáška se uskuteční 22. října v Goethe Institutu v Amsterdamu.

**DALŠÍ PODROBNOSTI A OSTATNÍ PROGRAM SE DOZVÍTE NA NAŠÍ WEBOVÉ STRÁNCE:
CZECHCENTRES.CZ/HAGUE**

Jiřina Lanhamerová: Lidové kroje z České republiky (Nakladatelství Lidové noviny, 2001)

Tradiční lidové kroje představují významný článek národní kultury. Ve své podstatě zachycují nejen to, jak se lidé oblékali v běžném životě či při svátečních příležitostech, ale i dovednost jednotlivých řemeslníků, kteří kroje zhotovovali (krajčářky, obuvníci, tkalci, kožešníci a další). Knihu doplňují citáty vybrané z dobových pramenů, barevný a černobílý doprovod (malby, grafiky a fotografie), kresby jednotlivých prvků oblečení, střihy základních krojových prvků, slovník základních pojmů, seznam pramenů a rejstřík.

Sestavili Zdeněk Kárník a Michal Kopeček: Bolševismus, komunismus a radikální socialismus v Československu, svazek I. (Dokořán, Praha 2003)

Byla existence komunistické nadvlády nevyhnutelným dějinným údělem národů a společností žijících ve střední Evropě? Šlo v případě českého a slovenského komunismu o přirozené vyústění paradoxů moderní civilizace a snah o jejich řešení recepty extrémní levice, či o pouhý sovětský import vnucený bezohlednou politikou zájmových sfér po druhé světové válce? Kniha nenabízí hotové odpovědi, přináší však řadu konkrétních historických studií. Jednotliví autoři se liší jak svým odborným zaměřením a metodologickým přístupem, tak i hodnotovými soudy a historicko-politickým náhledem.

Olga Sommerová: O čem sní ženy I. (Sláfka, Praha 2003)

O čem sní ženy? Většinou to tají. Když natočila Olga Sommerová film O čem sní ženy a posléze vydala stejnojmennou knihu, zjistily mnohé, že často sní o podobných věcech a že k sobě mají, ač zdánlivě odlišné, blíže, než by se mohlo zdát. Po knize se jenom zaprášilo.

Antonín Sum: Otec a syn II. díl - Syn Jan (Pragma, Hodkovičky, 2003)

Kniha navazuje na předešlou publikaci autora „Otec a syn Masarykové“. Antonín Sum pracoval jako osobní tajemník Jana Masaryka od září 1947 až do Masarykovy smrti. Kromě svých poznatků čerpá hodně také z tzv. Soukupova archívu – tedy archívu, který v době II. světové války začal ve Skotsku na přání Jana Masaryka shromažďovat dr. Lumír Soukup (rovněž tajemník J. Masaryka).

DVD**Cesta z města** (Tomáš Vorel, 2000, 104 min.)

Hrají: Tomáš Hanák, Barbora Nimcová, Ljuba Skořepová, Boleslav Polívka, Eva Holubová, Michal Vorel, Leoš Suchařípa.

Limonádový Joe aneb Koňská opera (Oldřich Lipský, 1964, 96 min.)

Hrají: Karel Fiala, Rudolf Deyl ml., Miloš Kopecký, Květa Fialová, Olga Schoberová.

Lotrando a Zubejda (Karel Smyczek, 1997, 106 min.)

Hrají: Pavel Zedníček, Arnošt Goldflam, Vladimír Javorský, Ladislav Gerendáš, Jaroslava Kretschmerová, Ljuba Krbová, Jiří Pecha, Jiří Lábus, Marián Labuda.

Rok ďábla (Petr Zelenka, 2002, 108 min.)

Hrají: Jaromír Nohavica, Karel Plíhal, skupina Čechomor, Jaz Coleman, Jan Prent.

VIDEOKAZETY: Babí léto (Vladimír Michálek, 2001, 98 min.)

Hrají: Vlastimil Brodský, Stella Zázvorková, Stanislav Zindulka, Ondřej Vetchý.

Dáma na kolejích (Ladislav Rychman, 1966, 80 min.)

Hrají: Jiřina Bohdalová, Radoslav Brzobohatý, František Peterka, Libuše Geprtová.

Intimní osvětlení (Ivan Passer, 1965, 70 min.)

Hrají: Karel Blažek, Zdeněk Bezušek, Věra Křesadlová.

Světáci (Jiří Menzel, 1969, 99 min.)

Hrají: Jiřina Bohdalová, Jiřina Jirásková, Iva Janžurová, Vlastimil Brodský, Jan Libíček, Jiří Sovák.

Zločin v šantánu (Jiří Menzel, 1968, 85 min.)

Hrají: Eva Pilarová, Jiří Suchý, Jiří Šlitr, Jitka Zelenohorská, Vlastimil Brodský, Jiří Grossman.

O VÝPUJČNÍCH PODMÍNKÁCH VÁS BUDEME RÁDI INFORMOVAT

TEL.: 070 – 3561477

ZAJÍMAVOSTI Z KULTURY

DÁŠA VAN DER HORST / JANA ŠEDIVÁ

Dirigent Mácal chce tvrdě pracovat, ale mít z hudby radost

Tvrdou práci v příjemné atmosféře a především tvůrčí zaujetí očekává od České filharmonie její nový šéfdirigent Zdeněk Mácal, který se v pátek 1. srpna oficiálně ujímá své funkce u orchestru. Dirigent, který odešel z vlasti v roce 1968, je po několika pracovních setkáních s hudebníky i vedením orchestru přesvědčen, že filharmonici od něj očekávají práci a uměleckou koncentraci. Má zcela jasnou představu, jakou hudbu chce s filharmonií hrát. První český orchestr s českým dirigentem se musí podle něj věnovat především české hudbě. Nemá však na mysli jen tradiční repertoár. Chce uvádět více Vítězslava Nováka, Josefa Suka, Zdeňka Fibicha či Josefa Bohuslava Foerstera. Českou hudbu je však třeba prezentovat ve spojení s velkým světovým repertoárem. Soudí, že filharmonici by časem měli mít ve svém stálém programu všechny Mozartovy, Brahmovy či Schumannovy symfonie, dále Čajkovského a Rachmaninova. První pražský koncert bude 9. října v Rudolfinu.

Na Václavském náměstí jsou velkorozměrné sochy

Václavské náměstí se pro zbytek léta stalo galerií velkých soch a prostorových instalací. Projekt oslavuje moderní umění a do konce září se každý týden rozroste o další sochu do celkového počtu dvou desítek. Organizátoři chtějí nejrušnější pražský bulvár oživit a kultivovat. Někteří umělci se přitom ovšem nerozpakují šokovat. Pod širým nebem se kolemjdoucí setkávají s artefakty rozmístěnými porůznu po celém náměstí. Některé jsou nepřehlédnutelné. Sochy jsou na chodnících mezi stromy i ve středním pásu náměstí. Chodci jsou tak konfrontováni mimo jiné se zavěšenými skleněnými Vesmírnými terči, soustavou kamenných kvádrů, s kamenným artefaktem či s Betonovým autem. Podobným způsobem byly velkorozměrné sochy instalovány před několika lety na pařížském bulváru Champs-Élysées.

Básně na plakátech přinášejí poezii do pražských ulic

Poezii do ulic hlavního města přináší mezinárodní akce Čas pro báseň. Verše básníků z evropských zemí mají společné téma - setkání. Na plakátech umístěných ve světelných vitrinách a v hromadných dopravních prostředcích budou krátké texty několik týdnů. Českou republiku zastupují verše Zdeňka Rotrekla. První takový plakát při slavnostním zahájení odhalili pražský radní Igor Němec spolu s členem vídeňského zastupitelstva v ulici Na Příkopě. Myšlenka přenést básně do ulic a přiblížit je tak lidem vznikla před 20 lety ve Vídni. Letos se Čas pro báseň stala mezinárodní akcí, která se postupně koná v Praze, Budapešti, Bratislavě, Lublani a Záhřebu. Verše autorů z Rakouska, Česka, Maďarska, Slovenska, Slovinska a Chorvatska jsou v jazyku země, v níž je akce právě prezentována. Ne náhodou se projekt koná rok před vstupem zúčastněných zemí do Evropské unie. Podle organizátorů je politickým signálem pro novou, společnou Evropu, která zachovává historické a jazykové identity jednotlivých národů, avšak přesto sleduje společný cíl.

V Brně začala výstava muslimů nazvaná Objevte islám

Při příležitosti pátého výročí vzniku muslimské mešity v jihomoravské metropoli uspořádala Islámská nadace Brno výstavu Objevte islám. Cílem je představit tuto víru a odpovědět třeba i na ožehavé otázky veřejnosti. Vznik, základní pojmy a vývoj islámu představují informační panely prostřednictvím písemných dokumentů i fotografií. Prostřednictvím vystavených materiálů se výstava věnuje i tématům, jako je postavení ženy v islámském světě, pohled islámu na války a nejrůznější konflikty. Výstava i s přednáškou je součástí pátého letního islámského shromáždění v Česku. Na něm se scházejí muslimové z Česka, Maďarska, Německa a Slovenska. Islámská mešita v Brně se stala v roce 1998 první modlitebnou svého druhu v Česku.

Jan Tříska recitoval Máchův Máj na benefici pro Konto Bariéry

Nádvořím Nejvyššího purkrabství na Pražském hradě zněly verše Karla Hynka Máchy a hudba Zdeňka Fibicha. Herec Jan Tříska přednesl při benefičním večeru pro Konto Bariéry nezkrácenou verzi slavné básně Máj.

Tříska, doprovázeného v mezihrách klavíristou Janem Jiraským, sledovalo několik set diváků. Byl mezi nimi i premiér Vladimír Špidla. Výnos z benefice je určen na podporu osobní asistence postiženým lidem.

Půldruhodinový monolog, přerušovaný několikrát Fibichovými Náladami, dojmy a upomínkami, skončil potleskem vstoje. Konto Bariéry je samostatným projektem Nadace Charty 77. Existuje deset let. Konto podporuje nejen osobní asistenci, ale také bezbariérové úpravy, vybavení speciálních sociálních a školních zařízení, rekvalifikace a vzdělávání, rehabilitační pomůcky a další sociální projekty.

Společnost Franze Kafky zaznamenala ve výroční den značný zájem

Společnost Franze Kafky se v den 120. výročí jeho narození snažila spisovatele prezentovat jinak, než je v turistickém provozu v Praze obvyklé - jako člověka a současně velkou osobnost světové literatury. Jejím členům se totiž nelíbí, že je Kafka jinak spíše "vulgárním, obchodním artiklem". Den otevřených dveří v sídle Kafkovy společnosti v židovské čtvrti se setkal se značným zájmem veřejnosti. Lidé se mohli seznámit s její nakladatelskou produkcí i s Kafkovou knihovnou. Kafkova tvář s uhrančivým výrazem je na Starém Městě v centru Prahy přítomna každodenně na tričkách a dalších suvenýrech a reklamních předmětech. Jeho literární odkaz je však znám v Čechách jen povrchně nebo vůbec.

Výstava představí členy slavné rodiny Mánesových

Se slavnou malířskou rodinou Mánesů se mohou podrobněji seznámit návštěvníci Národní galerie v Praze. Pracovníci Sbírký umění 19. století připravili výstavu nejen o nejslavnějším Josefu Mánesovi, ale i o jeho sourozencích Amálii a Quidovi, jejich otci Antonínovi a strýci Václavovi. Expozice Malířská rodina Mánesů potrvá v paláci Kinských na Staroměstském náměstí do 2. listopadu. Rodina Mánesových představuje jednu z nejznámějších a nejvýraznějších kapitol v dějinách českého umění 19. století. Reprezentuje ji hned pět osobností ve dvou generacích, které svými životy obsáhly jedno celé století.

Gott vyhověl přání V. Těřeškovové a zaspíval jí v Moskvě

Zpěvák a mnohonásobný držitel Zlatého slavíka Karel Gott vyhověl osobnímu přání kosmonautky Valentiny Těřeškovové a začátkem června odjel do Moskvy, aby jí zaspíval na slavnostním večeru. Společenská událost se konala ve velkém sále hotelu Rossija na počest kosmonautky. Těřeškovová před 40 lety jako první žena na světě vzlétla do kosmu. Gott byl jediným zahraničním umělcem, kterého si Těřeškovová přála mít na slavnostním večeru.

Rolling Stones na Letné předvedli velkolepou show

Přes dvě hodiny trvalo vystoupení britské rockové legendy Rolling Stones, které skončilo krátce před sobotní půlnocí poslední víkend v červenci na pražské Letenské pláni. Fanoušky kapely, kterých se na koncertě podle pořadatelů sešlo 80 tisíc, nepřipravil o dobrou náladu ani liják. Na pódium před zmoklé publikum Stouny osobně uvedl bývalý prezident Václav Havel. Označil rockery za posly svobody, o níž se rozhodovalo před více než 13 lety právě na Letenské pláni. Na koncertě doprovázeném špičkovými světelnými efekty zaznělo mnoho hitů z více než čtyřicetileté historie kapely. Diváci mohli muzikanty sledovat v detailních záběrech na proměnlivém obřím plátně vysoko nad pódium. V závěru koncertu se nad hlavami odcházejících diváků objevil ohňostroj.

Václav Havel převzal cenu Německé národní nadace

Václav Havel v Berlíně dostal významné ocenění Německé národní nadace. Národní cenu 2003 převzal z rukou německého prezidenta Johannese Raua za zásluhy o česko-německé vztahy, srůstání Evropy a lidská práva. Na slavnosti v umělecké síni Konzerthaus Havel bilancoval svou politickou činnost, vyjádřil se i k politickým oponentům a vztahům mezi oběma zeměmi. Soukromá Německá národní nadace vznikla v roce 1993 a po sjednocení země podporuje sblížování Němců v Evropě, jejich kulturní identitu a rozvíjení sousedských vztahů. Čestným předsedou fondu je bývalý sociálnědemokratický kancléř Helmut Schmidt.

Dosavadními nositeli jsou mimo jiné písničkář Wolf Biermann, první polský popřevratový nekomunistický premiér Tadeusz Mazowiecki nebo společnost pro obnovu válkou zničeného chrámu Panny Marie v Drážďanech. Bývalý ministerský předseda spolkové země Saska Kurt Biedenkopf prohlásil, že Havel se "stává vzorem osobnosti", která "vedená poznatelnou pravdou usiluje o pravdivost a svobodu". Česko-německé vztahy nebyly pro Havla jen příkazem historické odpovědnosti, ale jsou zároveň "příkazem evropské jednoty a budoucnosti," uvedl Biedenkopf. Ač šlo o slavnost pro prezidenta ve výslužbě, připomínala víc přijetí úřadující hlavy státu. Vedle Raua, Schmidta a Biedenkopfa se jí účastnili i bývalý prezident Richard von Weizsäcker, ministr hospodářství Wolfgang Clement či místopředsedkyně Spolkového sněmu Antje Vollmerová. Vztah k Haviovi výmluvně vyjádřil exkancléř Schmidt, když hosta při ceremoniálu oslovil: "Pane prezidento!" Před novináři pak Havel vyjádřil radost nad tím, že vzájemné vztahy jsou velmi dobré, mnohvrstevnaté a nesoustředují se jen na minulost.

Korunovační klenoty opustily na dva týdny Korunní komnatu

České korunovační klenoty v červenci opustily na dva týdny Korunní komnatu ve svatovítské katedrále a po pěti letech byly na Pražském hradě opět vystaveny. Jejich vyzvednutí za přítomnosti hlavy státu mělo slavnostní rámeček. Sedm zámků na dveřích ke komnatě ve Svatováclavské kapli postupně otevřeli prezident Václav Klaus, premiér Vladimír Špidla, pražský katolický arcibiskup kardinál Miloslav Vlk, místopředseda Senátu Přemysl Sobotka, předseda sněmovny Lubomír Zaorálek, probošt Metropolitní kapituly u sv. Víta biskup Václav Malý a první náměstek primátora Jan Bürgermeister. Korunovační klenoty uložené do transportních schránek přenesla Hradní stráž do Starého královského paláce, kde byly během vystavení uloženy v zabezpečené a klimatizované vitríně. Během 11 dnů, kdy byly koruna, žezlo, jablko a další královské insignie vystaveny, je vidělo asi 44.500 lidí.

Oprava Krannerovy fontány na Smetanově nábřeží je v plném proudu

V plném proudu jsou rekonstrukční práce na Krannerově fontáně na pražském Smetanově nábřeží. Novogotická věž s kašnou, na niž bude navrácena jezdecká socha rakouského císaře Františka I., je už pod lešením. Po mnoha letech bude kašnou i chrlič opět proudit voda. V říjnu by měla být Krannerova fontána v plné kráse znovu odhalena. Už je vybudován vodní okruh, který nahradí původní napájení z Vltavy. Fontána v minulých letech utrpěla mnohé újmy. Vandalové s oblibou šplhali po věži a shazovali z ní sochařské ozdoby. Aby se předešlo dalším škodám, bude u fontány instalován bezdotykový zabezpečovací systém. Pomník byl postaven na počest rakouského císaře Františka I. a stal se dominantou nábřeží. Jezdecká socha císaře byla z fontány odstraněna krátce po vyhlášení samostatného Československa v roce 1918. Dříve se uvažovalo i o úplném odstranění pomníku jako symbolu rakouské nadvlády.

V Muzeu umění končí expozice 100 let výtvarného umění v Olomouci

V olomouckém Muzeu umění se chýlí k závěru stálá expozice 100 let výtvarné kultury v Olomouci 1889 - 1989, kterou si od roku 1995 prohlédlo už půl milionu návštěvníků. Pracovníci muzea připravují novou expozici nazvanou Dům milovníka umění. Autorem končící expozice je ředitel Muzea umění Pavel Zatloukal, který se při její přípravě pokusil předložit veřejnosti nový pohled na výtvarné dění v Olomouci ve stoletém časovém úseku a zrušit některá dosavadní tabu. Jedním z nich bývaly tradičně národnostní předsudky. V expozici jsou vedle sebe vystavena díla představitelů jak německé, židovské, tak i české výtvarné Olomouce. Vedle tradičních výtvarných disciplín, jako je malířství, sochařství, kresba a grafika, jsou její součástí i fotografie, plakátová tvorba, architektura, nábytek a vitráže. V plném proudu jsou přípravy další stálé expozice, která bude ve výstavních sálech pět let. Expozice obsáhne období od roku 1894 až po první světovou válku. Bude se věnovat uměleckým stylům secese, moderny a kubismu.

je jedním z mála našich součastníků, který žije ve Vědomí. To znamená v trvalé meditaci.

Aktuální slovo

O smyslu života začal člověk přemýšlet od chvíle, kdy poprvé obrátil tázavě své oči k noční obloze a s tichou bázní sledoval hlubiny vesmíru. Jsme však lidmi zvědavými a tak jsme souběžně s bázni projevíli i touhu po poznávání sebe samého i všeho, čím jsme obklopeni.

O životě bylo a jistě ještě bude napsáno mnoho knih. O našem vztahu k němu i k jeho náplni bylo popsáno mnoho papíru, vyjádřilo se mnoho moudrých i slavných lidí. Trvalo mi proto řadu let, než jsem si dovolil zařadit se mezi ty, kteří usoudili, že mají svým čtenářům co říci. Během těchto let jsem se setkal s mnoha lidmi, absolvoval řadu setkání ať již mezi čtyřma očima anebo v širší společnosti. Považuji tato uplynulá léta za vlastní přípravu, během níž jsem si s trpělivostí a rozhodností současně ověřoval, zda případně slovo psané má smysl, zda bude pro možné čtenáře přínosem. S pokorou jsem čekal na vhodný okamžik, kdy budu mít i dostatek pomocných rukou, bez nichž by tato kniha vznikala za daleko těžších podmínek.

Prošel jsem v minulých letech hlubokou vnitřní proměnou, mnohé se v mém životě změnilo. Pokud bych měl vyzdvihnout jeden okamžik, pak musím bez váhání říci, že jím bylo mé rozhodnutí vydat se Cestou vědomého hledání. Zpětný pohled mě utvrzuje v přesvědčení, že žádný jiný krok neměl v mém dosavadním životě na jeho průběh takový dopad.

Kniha, kterou máte možnost si nyní přečíst, mohla vzniknout jen na základě zmíněných skutečností. Její „psaní“ proběhlo velmi rychle, ve skutečnosti jsem ji diktoval a zpětně jsem byl i já „překvapen“ napsaným. Nepovažuji se totiž za spisovatele, nýbrž za prostředníka, který Vám vlastně nabízí jenom to, co bylo možno poznat jemu samému. Můj největší dík proto náleží Tomu, který mě osobně a prostřednictvím mé osoby Vám všem nabídl a nabízí svoji širokou náruč. V Jeho obětí máme všichni možnost poznat zákonitosti života i neomezenou moc lásky.

Jana je možné poznat na setkáních, které se nazývají „povídání s Janem“ v těchto termínech:

- Brno: 4.10.2003 ve 14 hod.
Adresa konání: Žerotínovo nám., malý sál B. Bakyly (Bílý dům)
Kontaktní osoba: ing. Milada Vaverková, Brno, Fišova 11, 602 56 9191, kancelář 545 246 121-4 (tel. i fax), e-mail - vaverkova@hvoffice.cz
- Karlovy Vary 6.12.2003 ve 14 hod
Kontaktní osoba: Karín Kubová 353224316
- Liberec: 7.11 a 21.11. 2003 v 17 hod.
Adresa konání: Strážní ulice 916, Liberec/Ruprechtice
Kontaktní osoba: Jana Janoušková 723586163
- Nymburk: 24.10.2003 v 17 hod
Kontaktní osoba: Danica Janková 723088043
- Plzeň: 27.9.2003 ve 14 hod
Adresa konání: Dům u slunce, Na Roudné 1, Plzeň
Kontaktní osoba: Bohunka Truhlářová 777866060
- Praha: 18.10.2003 ve 14 hod.
Adresa konání: Základní škola J.Seiferta, Vlčkova 31, Praha 3 - Žižkov
Kontaktní osoba: Marcela Adámková 603418866
- Týn nad Vltavou: 1.11.2003 ve 14 hod.
Adresa konání: Zámecké divadlo, Náměstí míru 1, Týn nad Vltavou
Kontaktní osoba: Marie Boušková 728260231

Přednášky Jana Konfršta:

- Písek: 7.12.2003 v 11 hod.
Místo konání: Kino Portýč, Čechova ul. Písek

Vstupenky dostanete:

- Na všech „povídáních s Janem“
- V nakladatelství Euroservice 1999 s.r.o., Marčovice 3, 387 01 Volyně. E-mail: euroservice1999@tiscali.cz, tel./fax: 383372930, mobilní tel.: 602357510
- V knihkupectví Adámková, Vinohradská nemocnice, Šrobárova 50, Praha 10
- U ing. Milady Vaverkové, Brno, Fišova 11, 602 56 9191, kancelář 545 246 121-4 (tel. i fax), e-mail - vaverkova@hvoffice.cz

Tulipán: „Moja láska je úprimná“

Autorka: Lea Weberová

To, o čom vám teraz budem rozprávať, sa stalo veľmi dávno. Ďaleko na severe. V krajine, ktorú z jednej strany obmývalo more. V tej krajine žil šťastný národ. Lebo mu panoval múdry, spravodlivý a dobrý kráľ. Na poliach sa pásli stáda oviec a z ich mlieka ľudia vyrábali syr. V mlynoch, ktoré poháňal vietor svojou silou, mleli múku a piekli z nej chlieb. Krajina to bola krásna. Ľudia, ktorí tu žili, milovali kvety. Na veľkých lúkach pestovali tulipány. Tie žiarili všetkými farbami a nad nimi sa vznášalo oranžové slnko.

Roky ubiehali a kráľ zostarel. Bolo treba hľadať nového následníka trónu. Ale ako? Kráľ si preto zavolať k sebe ľudí z celého kráľovstva.

„Milí moji! Starnem. Preto chcem nájsť medzi vami budúceho kráľa. Vezmite si tieto cibulky z tulipánov. Zasaďte ich do kvetináčov a ktorému z vás z nich vyrastie najkrajší kvet, ten bude môj nástupca.“

Ľudia nechápavo krútili hlavami. Ale cibulky zobrali a zasadili ich do kvetináčov. Potom čakali, komu aký kvet z nich vyrastie...

V kráľovstve na severe žilo aj malé dievčatko, ktoré sa volalo Beatrix. Aj ona zasadila podľa príkazu kráľa cibulku z tulipánu do kvetináča. Každý deň ju polievala, každý deň vykladala na slniečko. Ale prešiel mesiac, aj druhý a tulipán z nej nevyrástol.

„Prečo mi ten tulipán nerastie?“, rozmýšľalo dievčatko. „Veď má všetko, čo potrebuje.“ Prešli ďalšie mesiace. Ale kvetináč malej Beatrix zostal prázdny...

Prišiel deň voľby nového kráľa. Celý palác bol zaplavený ľuďmi. Všetci držali v rukách kvetináče a tulipány, ktoré v nich vyrástli, hýrili rozličnými farbami. Od bielej, ružovej, červenej, modrej až po fialovú. Ktorý tulipán si kráľ vyberie a povie:

„Tento je najkrajší.“ Keď všetky sú rovnako krásne!

Ozvali sa fanfáry. Na nádvorie vyšiel kráľ. Ľudia sa postavili do radu a kráľ prechádzal popri nich. Usmieval sa a prezeral si tulipány. No jeho úsmev bol smutný. Už videl všetky tulipány? Nie! V kúte záhrady, bokom od ostatných, stálo malé dievčatko. Slzy jej pohrávali v očkách. Lebo jediné v rukách držalo kvetináč, v ktorom nebol žiaden kvet.

„Ty nemáš v kvetináči tulipán?“ Kráľ so záujmom podišiel k dievčatku.

„Nie nemám.“

„Prečo?“

„Neviem. Zasadila som cibulku tak, ako ste kázali, pán kráľ. Lenže nič z nej nevyrástlo!“

„A dobre si polievala?:“

„Áno. Každý deň. Aj na slniečko som ju dávala. A predsa nemám nič! Ja jediná!“ Dievčatko sa usedavo rozplakalo. Kráľ sa usmial a pohladil ju po vlasoch.

„Ako sa voláš?“

„Beatrix, vznešený kráľ!“

„Tak neplač, Beatrix! Kráľovné nemôžu plakať. Musia múdro vládnuť a usmievať sa! Lebo ty budeš mojou následníčkou na tróne a kráľovnou tejto krajiny!“

Nádvorím zašumelo.

„Ale prečo, vzácny kráľ? Veď ona nemá v kvetináči žiaden tulipán!“

„Lebo len ona jediná zasadila do kvetináča cibuľku odo mňa. Ostatní ste tam zasadili inú. Tú, ktorú ste si sami vybrali!“

„Ako to viete?“

„Jednoducho. Všetky cibuľky, ktoré som vám dal. Boli uvarené. Preto z nich nemohol vyrásť žiaden tulipán. Lenže vy ste to nevedeli a chceli ste ma oklamať. Ale kráľ nemôže byť klamár! Môže ním byť len čestný a úprimný človek! Len toto dievčatko, ktoré tu stojí medzi vami s prázdnyim kvetináčom, neklamalo. Nuž jej právom patrí moja koruna!“

Všetci zvesili zahanbene hlavy. Aj tulipány v ich kvetináčoch sa zahanbili, zvesili hlávky a potom spolu s cibuľkami vyschli. Vtedy kráľ vytiahol z plášt'a ešte jednu, poslednú cibuľku a zasadil ju do prázdneho kvetináča kráľovnej Beatrix.

„Nechal som ju pre budúceho kráľa,“ povedal.

Zázrak! Cibuľka v kvetináči začala neobyčajne rýchlo rásť. Za malú chvíľu z nej vyrástol nový tulipán. A keď na oblohu zasvietilo veľké slniečko a tulipán otvoril svoju hlávku, zafarbil sa jeho kvet oranžovou farbou lúča, ktorý naň dopadol.

„Nech žije kráľovná Beatrix! Kráľovná oranje!“ kričali ľudia

Od šťastia sa rozbehli na polia sadiť nové tulipány. Hrôza. V krajine bola len jedna cibuľka. Tá, v črepníku novej kráľovnej, z ktorej vyrástol oranžový tulipán.

„Čo budeme robiť? Aká bude naša krajina bez tulipánov?“

„Zasad'te do zeme môj tulipán!“ poradila im nová kráľovná.

„Veď je len jeden a my potrebujeme viac cibuliek!“

„Musíte sa oň dobre starať! Obrábať zem a zavlažovať ju. Byť trpezliví a čakať, kým sa aj táto jedna cibuľka rozmnoží!“

Prešiel rok. Naozaj! Tulipán sa rozmnožil hneď o niekoľko nových cibuliek. Ale čo je platné? Keď cibuliek je málo a krajina veľká?

„Musíte pracovať ďalej. Zasadit' aj nové cibuľky, a potom túto prácu znovu opakovať,“ povzbudzovala kráľovná.

Ľudia ju poslúchli a pracovali ďalej. Aj dlane im stvrkli od ťažkej práce. Už mali na rukách aj mozole. Také boli ako ich cibuľky.

A vtedy sa stal zázrak. Lebo práve z takýchto mozolnatých, tvrdých cibuliek vyrástli nové tulipány a zaplavili celú krajinu.

Od tých čias žije a kraľuje kráľovná Beatrix v zemi na severe múdro a spravodlivo. Farba oranžového tulipánu, ktorý zafarbil slnečný lúč v jej kvetináči sa stala národnou farbou jej krajiny. Vieš ktorej? Ak nie, pomôžem ti. Práve tulipány zo záhrad kráľovnej Beatrix sú symbolom pracovitosti, čestnosti a pravdy a putujú do celého sveta. Keďže vzišli z múdrosti, ľudia si ich maľujú v mnohých krajinách na ľudové ornamentey. Veď sa hovorí, že ľudová múdrosť je najväčšia.

„A preto, milý môj! Ak chceš raz byť kráľom, nevymieňaj pravé zrno za iné! Lebo nevieš, či ti na to prídu. Radšej pracuj, aby ti z tých zrn čo máš, nové plody vyrástli!“

ANKETA

O budoucnosti emigrace a krajanských organizací v Nizozemí

Než jsem sestavila toto číslo, dostala jsem poštou od Mirka Kabely koncept výsledků ankety, kterou provedl před letními prázdninami. Údaje nejsou ještě načisto přepsány, ale dá se z toho vyvodit několik závěrů. Jedním z nich je ten, který mne podpořil v mém rozhodnutí, předat/skončit s dobrovolnou prací pro Spolek a i občasník Nizozemské listy, jak se o tom zmiňuji v úvodníku. Chci požádat Mirka Kabelu, aby pro nás výsledky své ankety zpracoval tak, aby se ve vánočním čísle mohly vytisknout. Takže Vás nyní seznámím je s útržky této ankety. Úvodem slovo Mirka Kabely: „ Po založení Nadace/Spolku „Demokratických Čechů a Slováků v Nizozemí“ v roce 1989 byl jsem prvních pět let jeho předsedou a jsem s velkou skupinou zde žijících krajanů obeznámen. Pro anketu jsem použil adresář z roku 1999, z tohoto adresáře (asi 500 adres) jsem nahodile vybral 250, k tomu jsem se rozhodl jak pro pracovní zatížení, tak i z finančních důvodů. Celkem jsem dostal 90 vyplněných anket zpět, což je response 43% (90 z 211). Celkem 29 obálek přišlo zpět, dotyční na této adrese již nebydlí a nebo zemřeli.

Podle odhadů žije v Nizozemí asi 2000 krajanů původem z České republiky. Mezi těmito krajany, co do jejich „češství“, jsou velké rozdíly. Někteří tvrdí, že s Českem nemají co společného, jen to, že se tam narodili, jiní jsou aktivní ve spolcích a často navštěvují své příbuzné a přátele ve staré vlasti. Mezi těmito extrémly se nacházejí ti ostatní.

O české menšině v Nizozemí se nedá mluvit, počet krajanů je nepatrný v porovnání k ostatním cizincům, žijících v Nizozemí. Např. 180 tisíc Surinámců, kolem 140 tis. Antiliánů, 170 tis. Turků, přes 150 tisíc Maročanů, 140 tis. Z Indonézie, 100 tisíc Němců, 50 tisíc z bývalé Jugoslávie, 17 tisíc Američanů, ...atd. Celkem přišlo do Nizozemí za posledních patnáct let kolem půl milionu cizinců.

Souhrn komentářů ankety: Údaje ukazují, že krajané v Nizozemí patří z velké části do skupiny staršího věku, polovina respondentů je 60 let nebo starší. Dalo by se říci, že čeští emigranti v Nizozemí jsou vymírající skupinou. Více než 60 % respondentů přišlo do Nizozemí po vpádu vojsk Varšavského paktu, do Československa v roce 1968, což je již 35 let. Jen 3 respondenti (3%) pocházejí z generace, která do Nizozemí přišla po roce 1948 a asi 20% je z „mladší generace“, kteří se usadili kolem let osmdesátých minulého století. Někteří z této skupiny poznamenali, že mluvit o emigraci je už zastaralé.

Více než 90% osob se vyjádřilo pozitivně o smyslu a poslání čs. spolků v cizině. Smysl je viděn zvláště v šíření čs. kultury v zahraničí (21%). Stejně procento tvoří krajané, kteří oceňují spolky v rámci pomoci krajanům samotným, kteří se cítí osamoceni. Podtrženo je hlavně sociální poslání spolků: setkat se se známými a jinými krajany, promluvit si v češtině apod.

Na otázku, zda má krajanský tisk smysl odpověděla velká většina (85%), že krajanský tisk smysl má, hlavně pro poskytování informací o českých kulturních manifestacích v Nizozemí, v rozšiřování informací velvyslanectvím a Českým centrem.

Polovina respondentů si myslí, že by české ministerstvo zahraničních věcí mělo krajanský tisk a spolky v zahraničí finančně podporovat. 36% respondentů vidí budoucnost krajanských spolků pesimisticky. Příčinou je hlavně „zešedivění“ dnešní skupiny českých migrantů žijících v Nizozemí, malým zájmem druhé generace o tyto spolky a moderní komunikace se starou vlastí. Je také otázka, zda není lépe tyto spolky nahradit profesionálně vedenými Českými centry. Asi 30% respondentů vidí budoucnost krajanského tisku pesimisticky a jmenovali pro to různé argumenty, dá se to srovnat s názorem na budoucnost krajanských spolků. Komentář na otázku o věrnosti vůči staré a nové vlasti – Z odpovědi vyplývá, že 40% respondentů uznává, že migrant se může dostat do konfliktu loajality ke dvou zemím, i když tento konflikt vidí spíše na osobní úrovni jako problém identity.

Skoro polovina respondentů (47%) však tento problém nevidí a s problémem se neseetkala. Jen v případě, že český krajan pracuje v politice, diplomacii atd. se může dostat do konfliktu zájmů obou zemí.

Většina respondentů se vyjádřila, že vidí výhody žití v cizině, jen šest respondentů výhody nevidí. Skoro polovina respondentů vidí největší přínos žít v cizině, že znalostí dvou kultur se obzor člověka rozšíří a člověk se s větším odstupem, objektivněji dívá na věci, jak zde, tak doma.

Na otázku o integraci odpověděli respondenti ve smyslu návrhů a doporučení - zcela se asimilovat, naučit se řeč nové vlasti, a zachovat si své češství. Více než 60% respondentů míní, že Česká republika má podporovat zachování českého ducha a kultury českých emigrantů. (pozn. badatele: ...“pro nepodporování dali respondenti pádnější argumenty“).

Závěrem část komentáře na otázku, „Co by novým českým emigrantům doporučili“:

Dobré rady zde žijících emigrantů pro nové české usedlíky v Nizozemí: akceptace nového okolí, jiných zvyků, mít zájem o kulturu, obeznámit se s historií nové země, sledovat denní tisk, televizi, najít si holandské přátele, či zapojit se do kulturních a sportovních organizací, neboli být zcela zapojen do holandské společnosti. Důležité je rychle si osvojit jazyk, být otevřený a tolerantní vůči novému prostředí, mít pochopení pro zvyky a chování lidí v nové zemi apod.

Úplně na závěr bych chtěla vyjmout příklady jednotlivých odpovědí, které mne zaujaly, bez dalšího komentáře **několik příkladů**:

..“Pro šíření dobrého jména Čech nejsou spolky nutné. ...Dobré jméno České republiky musí udržovat domácí a šířit českou kulturu pomocí velvyslanectví. Proč by krajané měli menší identitu beze spolků? Akcí se z velké většiny účastní pouze Češi, čili o šíření kultury nebo „dobrého“ jména nemůže být řeč.

...Krajanský tisk dává možnost posuzovat politický vývoj ve staré vlasti, upozorňuje na různé události v Čechách, dává možnost písemným příspěvkům něco sdělit nebo obecně promluvit k ostatním krajanům/čtenářům.Těšíme se na každé nové číslo. Zajímavosti kopíruji a zasílám přátelům a příbuzným do staré vlasti. ...Je to platforma výměny názorů a aktivní jazyková podpora. Smysl krajanského tisku se bude zmenšovat. Hrál významnou roli v době útlaku. Dnes v demokratické ČR si člověk vyhledá přes internet, co chce vědět...Je náročný na čas a finance. Podporu spolků a krajanského tisku nevidím jako jednostrannou podporu nebo finanční výdaje, ale jako užitečné investice, jež umožňují získání cenných informací o kulturním vývoji dané země a posilují možnosti kulturní spolupráce, jakož i kulturní propagaci...Není zapotřebí podporovat, pokladna českého státu není tak plná, aby si česká vláda mohla dovolit podporovat spolky a tisk bohatší země jako je Nizozemí. Krajanům se většinou daří dobře a měli by to financovat sami. Mohou se vydržovat samy (spolky/tisk). Češi v NL jsou zámožní, Rotary rovněž nedostává finanční příspěvky od vlády.Proč se dělají setkání na místech, která jsou dosažitelná pouze autem, protože chtějí ukázat značky aut a nemohou se opít...Nově příchozí budou potřebovat radu a pomoc, proto budou spolky i nadále plnit své poslání (informace, soudržnost)...Nebude lehké najít lidi na organizování, dobrovolníků ubývá...V Nizozemí zatím krajanský spolek není, je tu jen nedemokratická nadace, která se nazývá Spolek demokratických Čechů a Slováků. Bylo by dobrá však spolek mít. ..Snad se najdou lidi, kteří budou mít zájem se o spolek postarat...spolek by měl pokračovat, jak pracuje teď...Budoucnost krajanského tisku je viděna negativně, je to zastaralá forma komunikace, aktuálnost je nízká a náklady vysoké, ..Někdy jsou Nizozemské listy zajímavé, jindy méně, informace z ambasády nebo z Českého centra jsou vždy důležité...Nečtu Niz.listy pro jejich nízkou úroveň....Mám obavy, že přijde doba a krajanské spolky zaniknou. Na našem setkání jsou většinou staří lidé a mladých přijde málo. Byla by to škoda. Ať jsme se integrovali hodně či méně, přesto je někdy smutno a člověk se cítí osamělý. Potom je setkání s jinými krajany ve stejné pozici povzbuzující. Stará generace odchází, zmizí potřebný kádr k udržování kontaktů.

Z materiálu ankety vybrala L. Van Dijk

BRAMBORY NAD ZLATO

Bohumil Krejčí

Pršelo a já musel jet s vrtacím kladivem připravit otvory do kamenné opěrné zdi u naší chalupy na Landštejně. Lilo jako z konve a mne se tam vůbec nechtělo, ale nemohl jsem to už déle odkládat. Navíc mi nechala žena v kuchyni vzkaz, ať s sebou vezmu Bobeše, že se s Lucinkou zdrží na dětském. A nejstarší dceři mám vzít do Bystřice pytel brambor. V duchu jsem si řekl, že se z toho nejspíš zblázním. A k tomu všemu si Bobeš vzal ze školy domů kamaráda Dana, ačkoli to neměl domluvené.

Nakonec jsem na místo vedle řidiče opřel vrtací kladivo, dozadu na sedačku položil pytel brambor a kluky nacpal vedle něj. Už bylo šero, a tak jsem zamířil přímo na chalupu s tím, že pytel odevzdáme až na zpáteční cestě Kluky jsem zahnal ke krbu, natáhl prodlužovák a začal vrtat. Šlo mi to pomalu, už byla tma a já začal být nervózní, že Dan dostane doma vynadáno. Ale konečně jsem to dodělal a naskákali jsme do auta. Abych mohl vyjet, musel jsem asi sto metrů vycouvat a auto otočit. Proudly vody nepřestávaly a vidět přes zrcátka bylo mizerně. Kluci se vzadu ještě ke všemu pošťuchovali, takže jsem je musel okřikovat. Při tom jsem špatně odhadl vzdálenost a zacouval moc daleko. Ozvala se dutá rána a autem to cuklo. Kluci vyprskli smíchy, ale mě polil studený pot. Uvědomil jsem si, že zadním kolem jsem přecouval za okraj, kde začíná třicetimetrový sráz. Všechno bylo rozmoklé, a kdyby se utrl kus svahu... Ani jsem nechtěl domyslet. Musel jsem okamžitě něco udělat, ale zazmatkoval jsem. Dodneška nevím, co mi pravá ruka provedla. Říkal jsem si, že snad alespoň jedno zadní kolo je ještě na rovném terénu, a určitě jsem chtěl na jedničku vyjet nahoru. Jenže jsem udělal chybný pohyb, zpátečku jsem vrátil a pustil spojku. Auto poskočilo ještě půl metru dozadu a znovu se ozvala dutá rána. Předek se zvedl a světlometry přejely přes holé větve stromů. Instinktivně jsem se nahnul až na samé sklo a světlometry opsaly stejnou dráhu, ale směrem k zemi. Došlo mi, že jsme opravdu na samé hrane svahu a jde o každý gram váhy v přední části vozu. Věděl jsem, že jestli udělám ještě jednu chybu, tak to s námi nedopadne dobře. Ale musel jsem jednat rychle. „Ticho,“ zařval jsem na kluky. Okamžitě zmlkli. „Převezte přes sedačky se ke mně a pozor při tom na vrtačku,“ nařídil jsem jim. Dan se překulil první. Já jsem měl stále hlavu přiraženou na skle, aby těžiště bylo co nejméně vpředu. „Otevři dveře a po čtyřech vylez ven,“ přikázal jsem. Bez odmlouvání poslechl. Za ním stejným způsobem vylezl i Bobeš. „Půjдете tamhle k těm stromům, stoupnete si tam a ani se nehnete! Chci na vás vidět.“ Stále lilo a klukům došel humor, ale mně se ulevilo, že alespoň oni jsou z toho venku. Ale co já? Sáhl jsem po mobilním telefonu, jenomže jsem byl pod kopcem, mimo dosah signálu. Chvilí jsem uvažoval, že ho podám klukům, aby vyběhli nahoru, ale jak jsem zjistil, nebyl na to čas. Ozvalo se totiž další zadunění a předek auta se znovu zvedl vzhůru. Asi se utrl další kus svahu. Uvědomil jsem si, že nemám šanci vystoupit, i kdybych auto obětoval. Než bych se dostal ven, dvířka by me strhla do propasti. A pak jsem si vzpomněl na pytel brambor na zadním sedadle. Říkal jsem si, že to asi nevyjde, ale že to musím zkusit. Stále s hlavou na skle jsem pravou rukou sáhl na kolečko sedačky spolujezdce. Sklopil jsem opěradlo úplně dopředu a pak se mi ještě podařilo sedačku o kousek posunout. Pytel se při tom houpání zabořil až do zadní sedačky. Kdyby se mi povedlo překloupat ho na sedačku spolujezdce, hodně by mi to pomohlo. Jenže dozadu jsem se nahnout nemohl, to by auto ztratilo rovnováhu. Co teď? Přece to nevzdám! Vždycky jsem dětem vtlokal do hlavy, že nějaké řešení existuje, jenom se občas najde pozdě. A pak jsem si vzpomněl na vrták. Vedle vrtačky mám přece metrový vrták. Pravou rukou jsem ho nahmatal a pomalu ho nasměroval k pytlí vzadu. Pootočil jsem vrtací hlavu, zahákl vrták za jutu a vši silou přitáhl. A pytel se převrátil dopředu. Světlo znovu sklouzlo po větvích a nakonec ozářilo stojící chlapce. Cítil jsem, že teprve teď začínám mít situaci pod kontrolou. Po dvou třech bramborách jsem pak z pytle ubíral a opatrně je ukládal na podlahu tam, kde má spolujezdec nohy. Když jsem vyprázdnil skoro celý pytel, auto si pevně sedlo na přední nápravu. Opatrně jsem otevřel dveře a vyklouzl do tmy. „Pořádně jsem to zvorál,“ řekl jsem klukům. „Teď musíme najít někoho, kdo nás vytáhne. Ale hlavně, že to dobře dopadlo.“ Vzali jsme baterku a šli nahoru do Pomezí, ale ani v jednom dome se nesvítilo. Nakonec jsme však přece jen jednoho dobrodince našli. Syn hajného se zrovna vracel z práce, a když nás promoklé uviděl, přibrzdil a slíbil, že nám pomůže. To byla naše záchrana. Za půl hodiny přijel s džípem a vytáhl nás. Na zpáteční cestě jsem se zastavil v Nové Bystřici u nejstarší dcery Markéty, abych vyložil brambory. Když viděla, jak je opatrně sbíráme z podlahy, smála se, že s nimi naděláme jako by to byly diamanty.

Měla pravdu, tyhle brambory byly nejcennější, jaké jsem kdy viděl, ale netroufl jsem si jí to vysvětlit.

Z literární soutěže pro Reader's Digest vybrala Julia Hemmen

RUBRIKA:

ČTENÁŘI / KRAJANÉ PÍŠÍ/ PŘEJÍ SI /OZNAMUJÍ

V této rubrice, která vlastně existovala vždycky, neboť vždycky byla možnost něco napsat nebo jinak vyjádřit, by se měly obevovat dopisy, názory, přání a oznámení čtenářů/krajanů

“Z Rotterdamu do Prahy” se jmenuje dopis pana B. Dvořáčka

Rotterdam není pro Čechy jen největším námořním přístavem na světě, ale leží tu pohřben F. Škroup, jehož „Kde domov můj“ je dodnes státní hymnou České republiky. Ale vyrazíme autem a po dálnici, přímo z města. U Utrechtu nás pozdrží obvyklá zácpa, ale pak kilometry mizí neudržitelně za námi. Míjíme Kolín, ne nad Labem, ale Rýnem. Zámek Montabaur na cestě do Frankfurtu nám připomene zámek krále Jiřího v Podebradech. U Frankfurtu se sázíme kolik uvidíme letadel, co přistávají a stratují. Odbočili jsme teď na Mnichov a míjím Würzburg, kde prožili mnohá léta čeští barokní hudební skladatelé Stamicové, otec a syn. Jsou zde dodnes s ústou vzpomínání, ač o jejich českém původu málokdo ví. Ale to už míjíme odbočky do Norimberku a objevujeme vytouzenou smerovku, na které je: Prag-Praha-CZ. Když jsme odbočili, máme čas se zamyslet. Evropské řeči čtou a píší od leva do prava. Jméno vlevo má čestný charakter, v pravo vysvětlující. Nemělo by být „Praha-Prag-CZ“? Ale jsme v Bavorsku a Bavoři jsou známí svým konzervativním postojem. Asi si ještě neuvědomili, že již neexistuje Protektorát Böhmen und Mähren. Toto vysvětlení se nám zdá opodstatněné, když pak sjíždíme z dálnice na okresní silnici. Na žlutých směrovkách, kterých je po cestě habaděj, zmizela Prag-Praha, ale objevila se opakovaně Pilsen. V době protektorátu jsme již uměli číst a psát a tak rozumíme, že Pilsen znamená Plzeň. Ale před očekávaným hraničním přechodem mizí i Pilsen a objevuje se Waidhaus. Jsme trochu v koncích, chceme přeci do Rozvadova! Ale je tu zas kousek dálnice a stojíme před mohutnou pohraniční konstrukcí, na jejímž okraji střechy je velkými písmeny (od leva do prava) Waidhaus, pomlčka Rozvadov. Asi jsme ještě v Bavorsku, protože na druhé straně, české straně, je pořadí obráceno. Jsme v Čechách. Směrovky „Pilsen“ zmizely, je tu teď „Plzeň“. Ale pozor! U lesa nás upozorňuje velký poutač na „Pilsen Urquel“. Jen malými písmeny na dolním okraji jsme informováni, že jde o produkt hlavního města piva, Plzne. To už vjíždím do Plzne a ze všech stran nás vítají poutače s nápisem Pilsner Urquel. Pilsner Urquel je i na deštnících restaurací, až do Prahy, kde míjíme desítky nákladních aut se stejnými velkými nápisy. Asi to je projev světovosti. A protože jsou Čechy ohraničeny dosti vysokými horami, tak ti naši světoví nevidí dál, než kousek za hranice. A tam se mluví německy. Pro Angličana nebo Francouze, by „Plzeňský prazdroj“ byl stejně vzdálený jako ten Pilsner Urquel. A ta „světovost“ je i na směrovkách na českých dálnicích. Je tam jen Nürnberg, Linz, Wien. Jako v Protektorátě? Neměla tahle města české názvy již za rakouského mocnářství? Ale jsme v Praze a dychtivě chceme zapnout televizi, abychom se potěšili opravdovým českým programem. „Lidové noviny“ v pátek mají vždy přílohu s programem televizních stanic na celý týden. Otvíráme číslo 21 ze dne 23.5.2003, ze kterého se na nás tajemně usmívá pan Bernd Posselt, poslanec Evropského parlamentu a aktivní obhájce požadavků odsunutých Němců z osvobozených československých území z let 1945-46. Odsun byl proveden podle rozhodnutí Postupimské mírové konference, která asi věděla, proč Němci z ČSR mají být odsunuti do své pravé původní vlasti. Postupimská usnesení Němci dnes přirozeně zamlčují a obviňují dekrety, podepsané prezidentem Benešem, jako nehumánní akt, pro který by měl prezident Beneš být odsouzen jako válečný zločinec. Protože podpisoval dříve, než byl znám výsledek války.

Co i kdyby Němci ji bývali přeci jen vyhráli? Posselt a jeho aktivisté z landsmašaftu (je jich 7 procent ze všech odsunutých) nechtějí nic slyšet o vině občanů německé národnosti v pohraničí, kterým se podařilo rozbít demokratické Československo, vyhnat obyvatele české národnosti bez náhrady hmotných ztrát, odnárodnit ty ze smíšených manželství, kteří museli z existenčních důvodů zůstat, poněmčít své děti, kterým byly vzaty všechny české školy. Likvidovat i spoluobčany německé národnosti, pokud byli židovského náboženského vyznání. A to se odehrálo v září 1938, kdy válečná děla ještě mlčela. A jestliže bývalý premiér Zeman označil tyto občany za pátou kolonu rozbíjející Československo, pan Posselt označuje Zemanův výrok za záchvat hulvátství. A za Posseltův zájem o Česko mohou jen lívanečky, které nikdo v Německu neumí a on je má tak rád. Proto asi otevřel svou sudetoněmeckou kancelář v Praze, proto s ním navázali úzký styk čeští politici, jako pan Ruml a Mareš. A mladí, kteří neprožili, co předcházelo kouřícím dělům a burácejícím tankům, co se odehrávalo v Protektorátu, lehce se dají svést tiskem v německých rukách (Lidové noviny, Dnes) i mnohými českými politiky a politology, jako je pan B. Doležal, placený (za to?) Karlovou univerzitou. Co z toho do budoucna vznikne? Nebude-li Čechům dnes jasno, že světovost se nezakládá na ústupcích Bavorům, nebude jim dobře v EU. Nebyl to bavorský Maxmilián, kdo vyhrál bitvu na Bílé hoře? Vzpomene si někdo na Havlíčkův epigram „pan Šešulka píše, z tej Německej říše“..? Kritické připomínky, jak jsem uvedl, mohly by být prohlášeny za prkotinu a směšný nacionalismus padesát let po válce. Ale všimneme si bouřlivé reakce v Německu, ke které došlo po několika asi méně vhodných poznámkách italské strany. Padesát let po válce, kdy současné německé zpravodajství pravidelně přináší záběry z každoročních srazů části odsunutých z Československa i poslední roky i odsunutých z Polska, kteří vyžadují revizi Postupimských mírových usnesení. Německá strana je nekritizuje, spíš naopak. Pan Posselt, ani jiní neosoudili řečníka na minulém srazu sudetoněmeckého landsmašaftu, který kritizoval ve svém proslovu český smutek nad vypálením Lidic s postřelením stovky občanů, zatím co Němci musí truchlit nad milióny svých vojáků, kteří padli na všech frontách. Proč, kdo a proč jim dal zbraně do ruky a poslal je tam hájit svou vlast. Co bolo, to bolo, říká Škvorecký. A českoněmecká dohoda z roku 1997 souhlasí. Mají ji respektovat Němci, ale i Češi? A EU?

Inzerce v Nizozemských Listech

(Šíře inzerátu max. 160 mm, t.j. celá stránka)

Celá strana, cca 160 x 240 mm, jedno číslo € 50,-, celoročně € 190,-.

Půl strany, cca 160 x 120 mm, jedno číslo € 30,-, celoročně € 110,-.

Čtvrt strany, cca 160 x 60 mm, jedno číslo € 20,-, celoročně € 75,-.

Osminka pro profesionální sdělení, cca 6 řádek textu v rámečku 160 x 30 mm, jedno číslo € 15,-.

Objednávku se zněním inzerátu posílejte na adresu redakce, příslušný obnos na konto Spolku.

INZERÁT:

Slovenka(58 r) z Nitry,VS,plna energie hlada v Holandsku slovensku rodinu, kt. potrebuje opatrit deti,starsieho alebo handikepovaneho cloveka, ci starostlivost o domacnost.Ubytovanie,stravu a odmenu zabezpecuje rodina.

Blizsie informacie na tel.číisle 0031-77-3520531 alebo 00421-37-7417405.

Aida Lennaerts

Tel. 06 53 76 98 61

Nabídka předplatitelům:

Již po několik let někteří předplatitelé nechávají posílat Listy svým známým do ciziny, převážně do Čech, ale i do Belgie, Itálie, Německa, Polska, Švýcarska a jiných zemí, dosud za plné předplatné. Jim i novým zájemcům o tuto službu nabízíme výhodné předplatné pro jejich známé v cizině, pouze za úhradu poštovného, tj. cca euro 12,- za rok. Zájemci se mohou spojit přímo s distribucí Listů: tel/fax 072-5128141, Rijnstraat 27,1823 EA Alkmaar

PŘÁNÍ ČTENÁŘKY:

...."Jistě by bylo, podle mého mínění dobře, vzbudit zájem čtenářů událostmi, kterými by krajané mohli být i pomocnou stanicí Místem, možných informací lidí, kteří si nevědí rady, zde i v České republice, možným setkáním krajanů a pobesedováním. Jiste by si Češi, roztroušeni po celém Holandsku našli jednou za tři měsíce čas, si vzájemně popovídat, sdělit si zkušenosti, promluvit o možnostech, který ne každý vysype z rukávu"

Vzhledem k tomu, že mám možnost sbírat materiály, tak mohu odpovědět již nyní na některé z reakcí čtenářů. To však, nevyjímá Vás, ostatní čtenáře z toho, abyste nemohli napsat svůj názor. Čím více diskuze, tím živější občasník je. Často se v minulosti objevovaly názory ..."Pro koho vlastně píš..". Vždycky jsem to považovala za zbytečnou otázku, neboť i když jsem členem redakce a nemám možnost nebo příležitost něco napsat, tak to udělám jindy a když nejsem členem redakce, tak mám vlastně vždycky možnost něco napsat a rozhoupat diskuzi na jedno nebo druhé téma. Teď bych chtěla odpovědět na dva příspěvky, které jsou výše uvedeny.

Co se dopisu pana Dvořáčka týká, bych chtěla říci, že chápu jeho emoce, protože je to člověk, který zažil mnoho. Sama už nepatřím k tak mladé generaci, abych si musela říkat, že ti staří mají vždycky něco. Souhlasím s tím, že by se o válce a Protektorátu a Mnichovské dohodě mělo mluvit tak často, aby si ta úplně mladá generace uvědomila nebezpečí, která se za přehnaným nacionalismem ukrývají. Co se označení na silnicích týče, mi to ani moc nevádí, že se pro Nemce ukazuje Reichenberg jako Liberec a Prag jako Praha a Pilsen jako Plzeň. A jestli jsou jména českých měst uváděna v mezinárodních názvech, tak jsou uváděna i na cestovních mapách. Mladí lidé, kteří v současné době cestují po celém světě nemají (podle mého) tu potřebu cestovat podle českých údajů na mapách, ale převezmou údaje z mezinárodních map. *Diskuze je tímto otevřena a doufám, že se ozve mnoho čtenářů / krajanů, abychom si o tomto problému popovídali. Určitě to nevyřešíme, ale to nevádí.*

K přání čtenářky bych chtěla říci, že je velice obtížné sehnat tolik krajanů, aby se sešli a jednou za tři měsíce si popovídali, neboť nejen ona není zámožná, krajané v tak "malém" Nizozemí jsou roztroušeni po celé zemi a nikdo nikomu do peněženky nevidí natolik, aby mohl plánovat pravidelnější setkání častější než jednou do roka. Spolek a redakce listů pořádá jednou do roka setkání na Den NL a nezávislá organizace Sympozia pořádá na podzim svá setkání. Účast je často velice nízká a vzhledem k nákladům spojeným s organizací takovýchto setkání není možné pořádat tato setkání častěji. Ale iniciativa jiných je vítána a kdo ví, možná se budou krajané stýkat častěji. Jak je vidět je o to zájem především u starších krajanů. Mladí lidé mají své zájmy a hlavně (a to je dobře) nejsou zatíženi výchovou a prostředím, ve kterém jsme vyrůstali my staří a starší.

Poznámka: Líba van Dijk

ZADNÍ STRANA

Malá vzpomínka na červnový Den Nizozemských listů v Bijhorstu ve Wassenaaru

**Mnoho pozdravů krajanům a čtenářům Nizozemských listů
od paní Jiřiny Bohdalové**

